

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 21 MARS 1920.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AV

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

FRU PAULINE BRUNIUS

som Thora van Deken i filmskådespelet av samma namn, vilket med lysande framgång hade sin premiär å Stureteatern den 15 dennes.

I detta sammanhang må nämnas, att fru Brunius även ämnar ägna sig åt filmregi och sålunda blir vårt lands första kvinnliga filmregissör.

Jeanne d'Arcs landsmaninnor.

En återblick.

Av JANE GERNANDT-CLAINE.

BLAND ALLA DEM SOM I DET yttersta av dessa dagar varit med om att skapa historia intaga Frankrikes döttrar ett icke ringa rum. Frankrikes döttrar — vem tror sig icke känna dem? Vem vet icke att fransyskan är kvinnan ibland kvinnor, den huldaste, mest uppoffrande moder, den hängivnaste följeslagerska en man någonsin drömde om, mera förfaren i konsten att begripa manliga hjärtan än någon av hennes systrar, öm, häftig, mjuk, glänsande, ett väsen av måtta och oberäknelighet, klokskap och brand. Vem har icke ord av beröm för hennes sunda praktiska blick, hennes rådighet i livets mest tilltrasslade förhållanden, den sinnets nykterhet, som ofta gjort henne till familjens stöd och som så väl låter förena sig med den varmaste känslighet?

Allt detta är känt och erkänt. Men vem tänker väl på att denna varelse av kraft och behag, av klarögdhet och tjusning kan nå höjder och djup, som blott äro till för de utvalda? Vem tänker på att hon är landsmaninna till Jeanne d'Arc och att Frankrikes sol lyst över de högsta dygder, som någonsin sprungit ur ett kvinnohjärta? Kastar man en blick tillbaka över världskrigets fem långa år, är det framför allt detta som faller en i ögonen.

Hur modigt ha fransyskorna icke burit sitt idande. Om man räknar norra Frankrikes kvinnliga martyrer i hundrade och tusental, äro de kända och okända hjältinnornas antal knappast mindre stort.

Många av dem voro hustrur och mödrar. Den lugna påktuppfyllelse de kallade sin dagliga gärning var den rot, ur vilken deras storhet skulle växa, obekant för eftervärlden. Och obekanta ha de flesta av dem gått i döden.

Det hettes att deras folk var degenererat och hade överlevat det bästa i sina traditioner. Den franske soldaten har dock visat motsatsen på slagfältet, medan fransyskan nått höjder, som få trodde henne vara skapad för.

Då krigets fasa skred över gränsen och hotade översvämma landet, ansåg mer än en moder det som en ära att hennes gossar dragit till fronten. Intet offer var för tungt, ingen möda för svår. Och främlingarna som ha så svårt att tränga längre än till ytan, måste betrakta Frankrikes döttrar med andra ögon efter än före detta krig. På alla de platser, där de ersatt männen, ha de gjort det med en samvetsgrannhet, en smidighet, en förmåga

EN GRAV.

Av FREDRIK VETTERLUND.

*DU, som slumrar enslig här bland
alla*

*föga fick det mänskor lycka kalla,
aldrig fäste på den fasta jorden,
endast färder i det tunna blå.*

*Trång din lott var också vorden,
men din känsla hade rätt ändå.*

Hon vred händerna, när hon tänkte på dem. Men på samma gång ömkade hon de stackars gossar i fiendehären, vilka dragit i väg med sång på läpparna och kanhända skulle stupa på främmande mark, skilda från allt som var dem kärt. Till rynder av renare höghet lyfter sig medkänslan icke. Vilket hemlighetsfullt själens adelskap är icke det lidande, som finner sådana ord.

Ändlösa voro de prövningar, som väntade barn och vuxna i Reims källarevalv, där de levde i evig natt under de oupphörliga skrällarna av bomber. En dag ville en liten flicka springa över gatan, och innan hon nått husraden mitt emot, låg hon i rännstenen med huvudet ett par meter ifrån kroppen. En annan gång kom turen till en gammal farmor, vilken styckades i bitar av en granat liksom det barnbarn hon bar i sina armar. I ett sjukhus för obotligt sjuka gamla kvinnor, vilka vågade sitta ute och sticka åt soldaterna en vacker sommardag, kom en bomb och förvandlade ett femtiotal ibland dem till en enda blodig massa. En tjänsteflicka, som varit ute och gjort uppköp, träffades av granatskärvor i detsamma hon ville sätta nyckeln i låset, men blev stående lutad mot muren, fast hennes huvud slitits från halsen.

Jag har själv besökt martyrstaden, och intet var vanligare än att få höra sådana historier därborta. De flesta sjuksköterskor, som stannat kvar för att bistå de olyckliga invånare, fingo betala denna uppoffring med sitt liv. Många ljöto döden vid utövningen av sitt kall och anfördes i rapporterna alldeles som soldaterna.

I ett källarvalv härbergerade en fru sex hundra olyckliga Reims-bor, som hon underhöll på egen bekostnad. En annan dam, M:me Labarque, gav fristad åt fyra tusen. Barnlös änka och stor filantrop som hon var, tänkte hon aldrig ett ögonblick på att lämna tårarnas stad och eldade omgivningen med sitt stora och uppoffrande mod. Själv bodde hon i ett alldeles sönderskjutet kvarter, där hennes hus stod upprätt som genom ett under.

Utom denna fru visade tvänne andra millionärskor, M:me Krug och M:me Goulden, en storartad välgörenhet. M:lle Dumont ledde Mjölkdroppens verksamhet, något som långt ifrån var utan fara. "Från morgon till kväll", skrev hon själv, "föll ett regn av granater, under det jag sysslade med smättingarnas mjölkflaskor. Ibland måste jag sätta kastrullen ifrån mig och söka skydd bakom källarens trappa. Som fienden låtit våra kor bränna inne, fick jag koka välling åt barnungarna

på det bröd soldaterna lämnat kvar. Vi hade 85 små att sköta och mödrarna smögo sig in till oss kl. 5 på morgonen eller 8 på kvällen, då bomberna läto folk vara något så när i ro. Jag tillbragte min tid med att diska, fylla mjölkflaskorna och vänta på min sista stund. Under tre månaders tid fick jag aldrig klä av mig. En liten unge dog i källaren och begrovs i en låda för champagneflaskor."

"Under en hel vecka", skrev en annan fransyska, "hade vi så mycket att göra att vi aldrig märkte att fienden bombarderade. Men till sist vaknade vi till fullt medvetande inför den massa sönderskjutna offer som hopades omkring oss."

En fattig tvätterska i den hemsökta staden, vilken hade åtta egna barn, upptog tre andra, som blivit moderlösa, då en granat föll ned i granngården. När folk berömde hennes självuppoffring, utbrast hon skrattande: "Ack, de stackars ungarna, de ä' då så små att inte är det något att tala om."

En annan fru fick taket på sitt hus genomskjutet av en bomb och gick själv upp och lagade det mitt under ett regn av granater. Förvånande lugna gummor sutto och stickade utanför portarna, och en gammal månglerska, som icke ville sluta upp med att sälja illustrerade brevkort, fick hela samlingen kullvräkt av granatskärvor en vacker dag. "Det var då självaste katten", ropade hon, "nog tycker jag fienden kunde ha annat att göra än att komma och bråka med mig."

Voro icke dessa kvinnor något i släkt med det historiens under, som reste sig i sina sporrar på hästryggen mitt för Reims svartbrända katedral i Jeanne d'Arcs metallblanka ryttarestod?

Samma dag som eldstungorna slickade den katolska helgedomen — det var den nittonde september 1914 — blev protestanternas tempel likaledes lågornas rov. Oeh ur förstörelsen lyfte sig bara en fattigbösssa med inskriften: Gören gott mot alla. Under kulsprutregnet lyckades pastor Gouin och hans hustru rädda både fransmän och tyskar från en fassansfull död. Allt vad de ägde hade de förlorat. Deras älste son var fånge i fiendeland, och den yngste var kallad att infinna sig vid fronten liksom pastorn själv.

Något längre fram på hösten stod M:me Gouin allena och samlade alla protestanternas omkring sig i källarvalvet. Från nära tio tusen hade deras antal smultit ihop till tvåhundrafemtio, och nu var det pastorsfrun som blev deras herde.

Hennes verksamhet väckte katolikernas beundran, dessa upptogo källaren näst intill. "Under gudstjänsten i dessa mörka valv, där luften skalv vid kanonernas buller, kände vi att Herrens närhet var den vissaste av verkligheter", skrev en soldat.

Av medlemmarna i sin församling beskrives M:me Gouin som ett under av omtanke och godhet. "Själv gjorde jag alls ingenting märkvärdigt", förklarade hon. "Jag tog mig av soldaterna liksom alla andra kvinnor gjorde. Och jag försökte uppehålla det kyrkliga livet och ersätta min mobiliserade make. Under det år det dröjde innan hans efterträdare kunde komma till Reims var jag den enda som kunde taga vård om hans olyckliga församlingsbor. Jag besökte dem så ofta tillfälle gavs, anordnade gudstjänster i källaren och skrev predikningar, vilka en soldat läste upp. Det var allt. Min verksamhet var bland de mest blygsamma."

Att sköta sjuka och sårade och gå från

att uthärda, som står över allt beröm. Men i det de fyllt nya plikter, ha de visat sig äga rätt att ställa fordringar, som få trodde dem i stånd att kunna hävda.

Helt nära frontlinjen fortfor det svagare könet att odla jorden och verka som lärarinnor, barmhärtighetssystrar eller fabriksarbeterskor under ett regn av bomber. De fransyskor, som skötte plogen, vårdade sårade eller svarvade granater, gjorde det möjligt för männen att vinna kriget. Och hur vuxna varje fara visade de sig icke, ej minst under kampens första tunga månader.

Exemplen på deras mod äro legio. Då fienden intagit Nanteuil, frågade den tyske generalen efter maren och municipalrådet. De rykten, som föregått motståndarna, voro emellertid av sådan natur att myndigheterna lagt benen på ryggen och begivit sig i väg, och en ung kvinna uppenbarade sig i deras ställe. "Jag är maren", förklarade hon omedelbart, trots de revolvermynningar, som riktades emot henne. "Har maren flytt?" ljöd det. "Vi äro väl inte sådana barbarer heller." — "Han hade två döttrar att sätta i säkerhet", var den unga fransyskans svar. Och tack vare hennes behjärtade, uppträdande, kom fienden sig icke för att låta platsen gå upp i rök den gången.

Icke långt därifrån var det en nunna, som hindrade motståndarna att bränna den del av staden, där hennes kloster låg. Hon hade tre hundra ofärdiga att vårda och ville icke lämna ut deras sängar. "Vad betyda de gamla?" utbrast fienden. "De äro kaputt i krig." Elden hettade redan klostermurarna, då nunnan i fråga uppsökte den tyske generalen och sporde, om han ville att hans soldater skulle brinna inne. Hon skötte tyskar liksom fransmän och den höge befälhavaren lovade att skona hennes sjukhus.

Denna klostersisters eldade andra att följa hennes exempel. Kvinnor styrde städer och byar, uppträdde på möten och grepo in i händelsernas gång under de farligaste omständigheter för att rädda intressen av oskattbart värde. Och de visade i allt samma själsstyrka som männen.

Fasaväckande scener utspelades på landsvägarna, där skräckslagna hopar jagades fram nattetid, medan städer och byar uppgingo i lågor bakom dem. Vid varje krökning av vägen ökades deras skara. En dotter bar sin lama mor på sina armar. En annan halvgammal flicka körde en kärra, där hon hade sin blinde far. Halvt från vettet av sorg, sökte mödrar sina försvunna barn. Småflickor, som knappast hade kläder på kroppen, gråto överljutt efter sina närmaste, döda kanske vid det laget eller dömda till ett ännu värre öde. Ty hur många kvinnor hade icke fallit offer för en segrande fientlig armés grymhet.

Listan på de kval fransyskorna fått uthärda hemma i de intagna landskapen och som fångar i fiendeland tyckes utan slut. I Holzminden förlorade många livet och andra miste sitt förnuft. Det stora flertalet bet dock ihop tänderna och sökte göra det omöjliga möjligt. I en oändlig förnimmelse av medlidande beklagade de till och med bödlarna, vilka ibland icke hade bättre kost än de själva.

Den hjärtats finhet, den klarhet i omdömet, som så ofta förrådde sig bland dessa Frankrikes döttrar, var av sällsam storhet och flykt hos fångar och fördrivna. Eller vad säges om den gamla kvinna, som jagats likt ett villebråd från Saint Mihiel, där hennes man och fyra söner gått obekanta öden till mötes?

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Grånad botas och förhindras. Pris pr burk 3:50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
Allm. tel. 146 29

Obs! Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

Den unga hären.

Till Sveriges Scouter. Av Johan Nordling.

SCOUTRÖRELSENS STORA broderskapsidé, född i England och anammat av ungdomen i snart sagt alla civiliserade länder jorden runt, har lidit ett visst avbräck under världskrigsåren, då hatets röst gjorde sig hörd över alla andra stämmor. Det gick till och med så långt att vid fredskonferensen fråga väcktes om förbud för centralmakterna att vidare organisera och utöva scoutverksamhet. De tre skandinaviska scoutförbunden inlade protest och förbudet inrycktes aldrig i fredsbestämmelserna — varpå det nu berodde.

Nu börjar emellertid, glädjande nog, scoutrörelsen åter bli internationellt livaktig. På Englands inbjudan skall en stor internationell

scoutsamling i år hållas i London, och vad beträffar de skandinaviska ländernas scouter ämna de anordna en utväxling av scoutbesök icke endast vid gränserna, utan även av patruller från ländernas inre. Amerikanska och holländska scouter väntas också hit.

Denna vackra gärning av de skilda ländernas ungdom för att stärka vänskapsbanden folken emellan har manat en svensk poet och mångårig scoutentusiast, Johan Nordling, att låta sin lyras strängar klinga ut i nedanstående vackra dikt, ägnad de unga och deras nitälskan för samförståndet i världen:

DEN KOMMER, DEN KOMMER,
den nya tidens unga här!
Se, rymderna de ljusna,
och våren är när!
Från frusna vinterleden,
ur mörkret, som vår väg betäckt,
en lärkas drill, en morgonfläkt
det glada budet bär.

Det tinar och det kväller
en vårlig våg i unga bröst;
och sången, som förstummats,
får tunga och röst.
Den brusar över landen,
den röjer upp i kval och kvalm —
ett lösenrop, en styrkepsalm:
"Var redo, och hav tröst!"

Det gamla har förbrutit
i blygd sin murkna rätt till sist,
den vrångvärld, det förgiftat
med lystnad och list.
Nu krävs det nya sinnen
och unga viljors rena nit
att bygga upp med lust och flit
det hem, som vi ha mist.

Vad svärden vilt förödde
med våld och våld kring världens rund
skall gro till nya skördar
i vårningens stund.
Vad hatet söndersprängde
och vrakade i blod och grus
skall resas till ett tryggt hus
för folkenas förbund.

Så sträcken edra händer,
I bröder, över gräns och hav
och myllan det förgångna
i glömska och grav!
Nog länge ha vi stenat
den Dödens väg, vi vandrat på;
nu är det tid att blomsterså
den jord, oss Liv et gav!

Den kommer, ja den kommer,
den nya tidens unga här;
dess förtruppsmän bebåda,
att våren är när!
Kring segerljusa fanor
allt tätare sluts led till led.
Stå upp, du hjärta, och kom med —
din plats, din plats är där!

Februari 1920.

dörr till dörr mitt i kulregnet med hjärtat sönderslitet av oro för en fången son, vars död hon snart fick erfara, var det enklaste av allt i hennes ögon. Och hon var blott en ibland de prästhustrur, vilka lyste med sin tapperhet under detta långa och förödande krig.

I Contay, vid floden Somme, hade mairén tagit till flykten, då han fick veta att fienden nalkades. Ingen ville ersätta honom. Den lott, som väntade ämbetsmännen i de intagna franska byarna var alltför väl känd, och municipalrådet valde en kvinna, hustru till pastorn där på stället, att taga den avvikne borgmästarens plats. Hennes namn var M:me Liotard. Försedd med nycklarna till rådhuset, ställde hon sig i spetsen för stadsfullmäktige och inväntade motståndarna. Men i tyskarnas ställe kommo ett tusen uthungrade och döds-trötta fransmän. M:me Liotard samlade alla förråd, som stodo att upptäcka, och hennes jäktade landsmän sjöngo hennes lov så högt som en kvinna sällan blivit prisad. Contay var den enda ort, där de blivit väl förplägade under hela sin rastlösa flykt.

En annan prästhustru, M:me Durand-Goselin, dog hjältedöden som sjuksköterska vid 30 års ålder. Kort före sin bortgång skrev hon: "I detta ögonblick, då fäderneslandets lidande ekar i varje hjärta, icke minst hos kvinnorna, vilja vi uppfylla alla krav och plikter. Och om det icke gives större kärlek än att låta sitt liv för sina vänner, gives det icke heller en större lycka."

M:me Faivre, som var gift med pastorn i Epernay, hade sin man vid fronten och skötte församlingen och sina tre barn. Vid fiendens

ankomst flydde emellertid de båda älsta gossarna på velociped. Under långa veckor svävade modern i okunnighet om deras öde, men denna oro var för henne ensam. Då det närbelägna Troissy bombarderades, gjorde hon underverk av tapperhet i källaren till det slott, dit de olyckliga invånarna tagit sin tillflykt. Dock nöjde hon sig icke med att bistå dem som redan funnit huld och skydd. Två sårade släpade sig på knä över fälten, och hon lämnade allt för att gå och förbinda dem. Sedan fick hon höra att sextio olyckliga landsmän försmäktade i ett fältlasarett i Dormans, vilken plats redan intagits av tyskarna. Då de övergivits av sköterskorna, vilka utstått hårrestande ting, beslöt hon sig att gå och vårda dem.

Med sin lilla flicka vid handen vandrade hon sex kilometer till fots i kvävande hetta, emellan lik och blodpölar. Och när hon nått sitt mål, skötte hon både fransmän och tyskar utan åtskillnad. Men snart fanns det varken eld, bröd eller vatten. Brunnarna hade blivit förgiftade, när fienden drog sig tillbaka efter sitt nederlag vid floden Marne. Matförråd och tändstickor togo slut och M:me Faivre underhöll skälvande lågan i en liten nattlampa, dödligt rädd att se denna enda lilla gnista av ljus slockna.

Slutligen redde sig dock allt. De sköterskor, som tagit till flykten, kommo tillbaka och pastorsfrun fick återvända till Epernay.

Därborta låg allt öde och skövlat, men icke desto mindre förrättade den unga kvinnan gudstjänst i templet varje söndag. Sin predikan höll hon vid predikstolens fot och hennes böner voro som en samlad låga från me-

nighetens brinnande hjärtan. Trots den arbetsbörd, som tyngde hennes skuldra, fann hon varje morgon tid att uppmuntra och vårda en massa sårade.

"Dag efter dag försökte jag att fylla de krav Herren ålagt mig", skrev hon. "Vad jag gjorde, gjorde jag för Gud. Och det är mig nog att Han vet det. Jag var lycklig att tjäna den Högste och fosterlandet." Hustrun till en präst kan icke handla annorlunda. Ty skulle vi icke vara födda barmhärtighetssystem, även vi?

Otaliga äro de pastorsfruar, som ersatte en frånvarande make, ledde gudstjänsten och företrädde liktåg på väg till kyrkogården. Och om det, särskilt under de fasans månader, vilka voro krigets första, stundom inträffade att de upptogo det arbete, som sjukvårdarinorna tvungits att övergiva, får detta icke kasta skuggan av en skugga över dessa senares skrår. Ty det räknar hjältinnor, vilka höljt sig med ära liksom soldaterna.

Det fanns sköterskor av alla åldrar. En av dem, Charlotte Boncry d'Avrechy, var blott sexton år gammal. Tack vare hennes rådgivning föll en hel patrull av uhlaner i bakhåll. Som belöning för sitt mod utbad hon sig ett löfte, ett enda: ingen fick göra fångarna illa. Ädlare kan intet hjärta vara.

En annan sextonåring, M:lle Bobin, anfördes i den engelska härens rapporter. Och hennes förtjänst var att hon skaffat marskalk Frenchs generalstab planen över La Bassée och hjälpt de brittiska soldaterna att bombardera fiendens ställningar.

Den sjuttonåriga Emilienne Moreau i Loos fick krigskorset av general de Lailly. Då hen-

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

nes stad, som fallit i fiendehand, befriades av skottarna, störtade hon högt sjungande räddarna till mötes. Med triumfens jubel i sin själ förband hon de sårade och hindrade tyskarna att ge fallna soldater dödsstöten. Det är ej lätt att föreställa sig något gladare, vackrare, mera bevingat än denna flicka.

Lika gammal — eller lika ung — som hon var Charlotte Mites, kammarjungfru i ett stort flickpensionat vid Royc. Hon var allena i hela det stora huset, då tio engelska soldater kommo och begärde skydd. Några minuter därefter infunno sig preussarna och togo byggnaden i besittning med den tyske triumfatorns makt och later. Charlotte hade gömt sina engelsmän uppe på vinden och behöll dem där en hel månad. Men väl tio gånger om dagen vågade hon sitt liv för att hindra dem att dö av hunger.

En annan fransk flicka, Marie Messin, som var tjugo år gammal, såg sin födelseby anfallas av fienden. Bakom kyrkogården upptäckte hon två franska soldater, vilka tycktes förblöda av sina sår och som hon började förbinda. Men i detsamma siktade fienden på henne. Hon träffades av en kula i bröstet och dog med orden: "Hur lycklig är jag icke att ha fått tjäna mitt fosterland."

Den unga Marcelle Semmers bragder fylla ett ärorikt blad i världskrigets historia. När fransmännen drogo över floden Somme efter slagit vid Charleroi, följde hon och hela befolkningen i hennes by med deras trupper. Och för att uppehålla fienden hade hon den sinnesnärvaron att sänka slussbron, så fort fransmännen gått över kanalen, och kasta nyckeln i vattnet, — allt under det tyskar-na sköto på henne.

Sedan gömde hon sig i en källare tillika med de andra invånarna i byn. Och denna unga flicka var den enda, som vågade sticka ut sin näsa och gå och skaffa föda åt barn och vuxna. Därunder stötte hon på många sårade soldater av sitt eget folk och lyckades hjälpa sexton stycken att fly, förklädda till bönder. Till slut blev hon dock tagen till fånga och dömdes till döden.

"Ni får göra med mig vad er lyster", sade hon till bödlarna. "Fader- och moderlös, har jag bara en mor — Frankrike. Och inte är jag rädd för att dö."

Ett under — ett regn av franska kanonkuler över den pluton, som skulle skjuta henne — räddade den tappra Marcelles liv.

Kort därefter återtogo fransmännen hennes by och under det den unga flickan tjänstgjorde som vägvisare åt sina landsmän, föll hon på nytt i fiendehänder. Hon stängdes inne i en kyrka för att skjutas, så snart hon blev frigiven, och undkom återigen som genom ett mirakel.

Medan ridån är uppe.

GUNNAR HEIBERGS DRAMATISKA PASKILL "Paradsängen", som Dramatiska teatern för närvarande har på repertoaren, är vid det här laget så pass hudflängd av dagspressens kritici, att en ytterligare vidräkning göres överflödigt. Det må i varje fall ihågkommas att ända från Aristofanes dagar och tills nu har den personliga satiren ingått i världslitteraturen lika ofrånkomligt som det all-omspännande kärleksmotivet.

Men när hänets gissel, som här i Gunnar Heibergs komedi, flåtats för avbasning av ett närliggande fall, blir faran att överskrida den konstnärliga gränsen och hemfalla åt perfiditet överhängande. Ett visst tidsavstånd är nödvändigt för att satiren skall bli objektiv och allmängiltig. Jag tror för övrigt icke att styckets pamflettartade karaktär skulle avslöjat sig så motbjudande, om tredje akten varit mindre aggressiv. Men köpsläendet om liket och filmnings-scenen bröto den konstnärliga formen, och i stället för kvickhetens gissel kommo cyniska slag av en spikklubba.

I motsats härtill ägde andra akten påtagliga förtjänster som dramatiskt diktverk med sina etsande repliker och förträffligt formade scener, bland vilka filmdirektörens tog priset. Här tänkte man mindre på de personliga utfallen, det var glänsande satirisk sedekomedi med välriktade hugg mot mänskligt småsinne och tarvighet.

Bland de spelade må främst nämnas hr *Personne* som återigen hade tillfälle att visa vilken genomkultiverad karaktärskomiker han är. Hans filmdirektör var helt enkelt obetalbar med sin svada och framfusiga brackighet. Familjemedlemmarnas representanter åstadkommo ingen fullgod ensemble, emedan hr *Bergvall* gjorde sin viktiga roll alldeles för torrt och entonigt. Däremot fick det upplåsta och fåfånga hos sonen-författaren och det förfallna hos sonen-bokhandelsbiträdet ypperlig relief av hrr *Nilssons* och *Winnerstrands* träffsäkra spel. Kungens representant hr *Kåge* väckte sensation genom sin utmärkta mask och furstliga stelhet och fru *Schildknecht-Wahlgren* gjorde så mycket begäras kunde av en obetydlig kvinno-roll.

Ty det är att märka att det kvinnliga elementet intar en mycket undanskymd plats i komedien, något som bör skrivas författaren till godo, alldenstund frestande modeller ej torde ha saknats.

Talet om att den namnkunniga norska författarfamiljen ej avsetts i skildringen är och förblir nämligen ett nonsens. Om teaterledningen själv vill hävda en annan uppfattning, varför tillät då regin den närgångna maskeringen med de mefistofeliskt uppsvängda ögonbrynen, lika riksbekanta som på sin tid Bismarcks tre hårstrån, och hr *Kåges* kung *Håkon*-mask? ARIEL.

En fallande granat sprängde nämligen ett hål i kyrkmuren, på ungefär en manshöjds avstånd från golvet. Hon hoppade ut genom detta hål och dolde sig i en av de franska löpgravarna. Två gånger å rad hade hennes landsmäns artilleri befriat Marcelle.

Trakten hade övergivits av de civila, men den behjärtade flickan stannade för att sköta en gammal lam kvinna på 86 år. Och under hela femton månader var hon en försyn för soldaterna, nästan deras avgud, i synnerhet sedan hon sårats av en fiendligt kula.

Den 13 december 1914 hade hon fått Hederlegionens kors och var den yngsta som bar denna utmärkelse i Frankrike.

Folket kallade henne "den stora fransyskan". Och sedan engelsmännen slagit sig ned i nejden, förbjödos soldaterna att tilltala henne, om hon ej först talat till dem. Detta ansågs som ett bevis på utomordentlig aktning. När hon gick förbi trupperna, skyldrade de gevär.

Fyra andra unga flickor, de fyra systrarna *Vatel*, utmärkte sig genom att föra mat till sju franska soldater, som dolt sig i en inringad skog och som de räddade från att dö hungersdöden. Sedermera fågade hela regementet förbi flickorna under militära hedersbetygelser.

En gammal mamsell *Antoinette Varoquier*, vilken var känd för att vara synnerligen ängslig av sig, smittades till sist av den hjältemodets anda, som blåste över Frankrike. Glömsk av sin harighet, höll hon tolv landsmän gömda i en källare under tre hela dygn, fast tyskarna hotat sätta eld på hennes by, om de upptäckte skymten av en fransk soldat.

En annan kvinna, en grönsaksmånglerska, som var av helt annan hårdning och kallades "Mor *Våghals*", kom en dag med en sårad uhlan dold bland kålhuvudena i sin vagn. Det var vid floden *Marne*, år 1914, i september ärorika månad. Hon hade plockat upp sin tyska soldat vid vägen och fordrade att få behålla hans gevär till minne, dock under det uttryckliga förbehållet — man tillhör ej det svagare könet för intet — att han skulle bli väl skött och omhuldad.

Hur brinnande var icke dessa kvinnors fosterlandskärlek! En kryddkrämerska i *Noisy-le-Sec*, mor till tolv barn, förlorade sex söner vid fronten, men hade dock mod att säga: "Jag vill hellre mista alla mina pojkar än se-fienden i Frankrike." En annan moder,

"Paradsängen" på Dramatiska teatern. Första bilden, fr. vänster: Grosshandlare *Alfson* (hr *Bergvall*), Kungen (hr *Kåge*), bokhandelsbiträdet *Alfson* (hr *Winnerstrand*) och författaren *Alfson* (hr *Nilsson*). Andra bilden: i mitten filmdirektör *Lindgren* (hr *Personne*). *Almberg & Preinitz* foto.

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran. . . .
Precisera vad som önskas.

* **Konstfliten, Göteborg.**

Bruka ej lutpulver eller dålig såpa utan köp

CHROMOL TVÄTTPULVER

M:me Remy, som sörjde fyra fallna söner, skrev till den femte, vilken blivit sårad: "Nu ska du bara sköta väl om dig, min gosse, så att du snart får återvända till fronten och försvara ditt land."

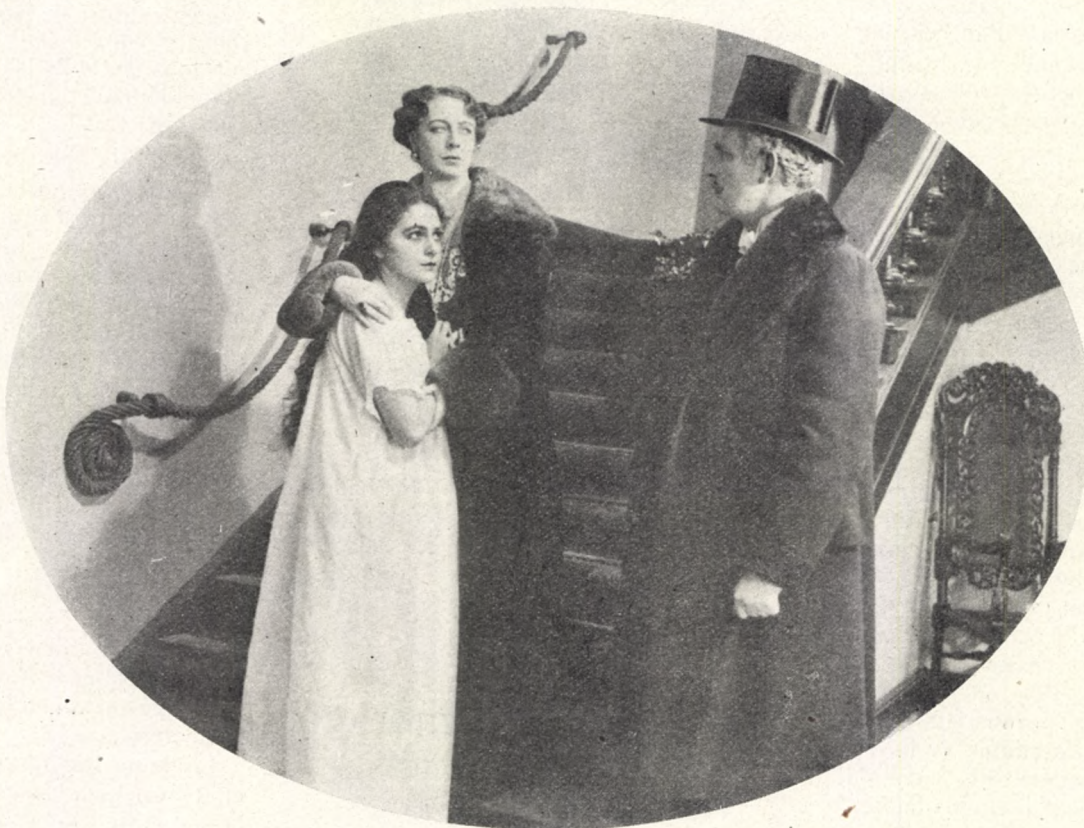
En bondhustru i Dôle, som fick veta att hennes dotter, en nunna, var fången i fiendeland, utbrast: "Jag hade ingen son att skänka fosterlandet. Nu fordrar Gud min dotter och Han får henne."

*

Det förberedande arbete, som gjort det möjligt för kvinnorna att stiga fram ur sin obemärkthet och intaga en ställning, som är att räkna med, äger icke långa anor. De sträcka sig bara till den stora franska revolutionen 1789. Kvinnofrigörelsens verkningar visade sig först på allvar vid mitten av föregående århundradet, på samma gång som storindustrien började slå ut i blom. Manliga armar räckte icke längre till att hålla jättemaskinerna i gång. Kvinnokraften gjorde sitt inträde på detta arbetsfält, och snart fordrade kampen för tillvaron att hustrun bidrog till familjens uppehälle lika väl som mannen.

Detta var första orsaken till den kris inom äktenskapen i Frankrike, vilken sträckt sina yttringar till långt vidare kretsar. Det finns till och med människor, som anse denna kris vara en av anledningarna till världskriget. I varje fall är det en högst avsevärd faktor i utvecklingen.

Den omständigheten att kvinnorna kunde bli kallade att stå på egna fötter och fingo betraktas som en avsevärd hjälp till famil-

Scener ur filmskådespelet "Thora van Deken" med fru Brunius, frkn Wessel, hrr Björne, Cederlund och Ekman i de respektive uppgifterna.

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiskt hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber å Kr. 1.50 och 80 öre.

Carl Peter

**Påhlssons
Teaterkonfekt**
Högfin kvalitet.

steget mot kvinnans frigörelse. Olympe de Gouges hade sett oändligt mycket längre. Enligt henne fordrades det endast att kvinnorna skulle förstå sig själva för att allt annat skulle falla dem till. Och långsamt, genom ont rykte och gott rykte, i strid mot hånets vasstaste vapen, mot fällor och fallgropar, har kvinnorörelsen i Frankrike blivit vad den var vid världskrigets utbrott — en makt och långt ifrån den ringaste.

I alla tider har det funnits kvinnor, vilka givit prov på samhällliga och husliga dygder. På det kristna området hade fransyskorna utmärkt sig genom stiftandet och vidmakthållandet av ordenssamfund, vilka ägt och äga stor andlig bärvidd. Men framför allt var det våra dagar förbehållet att skåda betydande kvinnliga sammanslutningar med sociala mål.

Trots Olympe de Gouges och hennes meningsfränder, tog den franska kvinnorörelsen knappast form förrän 1830. Då bildades grupper, som verkade i emancipationens tecken. Kvinnotidningar begynte se dagen, och år 1848 grundade en företagsam dam en tidskrift, som hon kallade "Kvinnornas Röster". Andra damer vandrade i hennes fotspår och år 1878 hölls den första internationella kvinnokongressen.

Feminismens krav utvecklade sig och togo allt fastare form. Dess förkämpar lärde sig alltmera se sammanhållningens värde. Och år 1900 voro fransyskorna färdiga för Nationalrådets stora förbund, vilket blev den officiella formen för försvaret av de intressen mänsklighetens svagare hälvt kallar sina. I dess styrelse intaga M:lle Sarah Monod, M:me Avril de Sainte Croix och M:me Jules Siegfried mycket framskjutna platser.

Den verksamhet de franska kvinnornas Nationalråd utövade under världskriget är högst betydande, icke minst tack vare inrättandet av Byrån för forskning efter skingrade familjer och Soldathemmen.

Internationella förbundet för kvinnorösträtt, som grundades år 1914 och varav Signe Bergman i Stockholm är en medlem, lyser med sådana namn som Jane Mismes och Marie Louise Le Verrier. Förbundets president ledde en byrå för anskaffande av bostäder åt flyktingar och arbetade sida vid sida med framstående män, vilka fingo dagliga och stundliga bevis på den målmedvetna kvinnoverksamhetens nytta för det stora allmänna.

Franska ligan för kvinnans rättigheter, som såg dagen år 1878, vaknade till nytt liv ett tiotal år före världskriget, tack vare Maitre Maria Vérones elektriserande inflytande. Denna liga sysselsatte sig särskilt med att skaffa arbete åt kvinnor under örligens långa år.

Kvinnornas systerliga förening är ett sällskap, som verkar för feminismens utbredning genom föreläsningar. Stiftarinnornas namn — Nelly-Roussel, Alice Mollard, Juliette Raspail — svara för dess höga ståndpunkt.

Dessa damers verksamhet rör sig för det mesta inom idéernas värld, men hur djupt ha icke fransyskorna gripit in i verkligheten under världsstormarna.

De mest gynnade ibland dem, de som kunde betala en viss summa, vunno inträde i franska Röda Korset. Där bildade de en verklig armé av kvinnor, som offrade sig i bombarderade städer och byar eller i sjukhusen. Och under tiden sysslade millioner hustrur och mödrar med att sticka åt soldaterna eller plöja den jord de lämnat.

Vad de franska bondhustrurna uträttat i männens ställe är ett kapitel för sig av hög och enkel storhet. Många gånger tvekade de

icke att spänna sig själva för plogen, då det ej fanns hästar att tillgå. Ty intet arbete var dem för tungt. Nu ålåg det dem att så och skörda, och de gjorde det lika självfallet som handelsmannens fru ställde sig bakom disken och smedshustrun skötte släggan. Allt måste gå och det gick. Kvinnorna visste vad det gällde. Och om samhället betänkt sig två gånger så visst som en, så snart det varit fråga om att bevilja dem en rättighet, har det aldrig fallit någon in att de ej skulle fylla sina plikter.

Att de gjort det glänsande under världskriget förnekas ej ens av deras hårdaste motståndare. Och i de allra flesta fall stodo de lyckligtvis fullt rustade för sin uppgift. Högre studier och konstutövning hade skärpt deras intelligens. Ett stort antal äldre och yngre kvinnor ägde både teoretisk och praktisk kunskap i olika handelsgrenar, och sedan långa år tillbaka hade arbeterskorna tränats i de skilda yrkenas hårda skola.

Då kallelsen till verkstäderna för tillverkning av krigsförnödenheter nådde det täcka könet, visste dess medlemmar vad det ville säga att ställa fordringar på sig själva och tro på sin egen förmåga. Krav, som tycktes överträffa vad man kunde äska av kvinnliga kroppskrafter, fylldes till ära för dessa arbeterskor.

Deras antal uppgick till inemot en halv million, och det fanns de som icke kunde fortsätta mer än några veckor eller månader. Det stora flertalet kände dock krafterna växa under det hårdande arbetet, som pågick dag och natt för olika lag av yrkesutöverskor.

Nattarbetet var det svåraste. Det gällde att kämpa mot hunger och köld och gamla och unga sjöngo för att hålla livsandarna vakna. Medvetandet att verka för fosterlandet fyllde alla hjärtan med stolhet, och aldrig hade arbetet varit högre betalt. Hungeravlönningens tid var förbi. Och det tycktes dessa kvinnor att framtiden var vad de själva kunde göra den till.

Som liljorna på marken.

Av HEDVIG SVEDENBORG.

Prinsessan.

NÄR LYDIA VICTORIA ALEXANDRA Blom såg dagens ljus i det lilla portvaksrummet i ett av de stora stenhusen uppe vid Höjden, var glädjen utan gränser.

Det var som om Teofil Blom fått en andra ungdom och nya krafter, trots att han var närmare sextio år, och när han högg ved i källarn så riktigt ven det och visslade kring yxan av kraft och övermod.

Visserligen hade både mor och han, som varit gifta i över sju år, innan den underbara händelsen timade, sökt intala såväl sig själva som andra, att för portvaksfolk är det bäst att inga barn ha — medan nu — — — O, Herre Gud, när han bara tänkte på det där lilla livet där inne som låg i utdragssoffan bredvid mor, så tyckte han att det var som om hjärtat rakt skulle sprängas. — Tänk bara på de små fingrarna, smala som tändstickor, och på huden som var len som finaste silke och som han knappast vågade röra vid med sina raspiga fingrar.

Medan yxan klöv vedträna med ett sjungande, krasande ljud, drömde han drömmar om sin lilla "Prinsessa", för så kallade han henne alltid i sina tankar. Aldrig skulle hon behöva slita och släpa som mor och han. Ett

litet arv hade de fått från Amerika och lite slantar hade de själva spart ihop, så en riktigt fin fröken-uppfostran skulle hon få, den lilla. Tala språk och spela piano och sy silkesbroderier, alldeles som dottrarna hos hovrättsrådet van Bergs två trappor upp.

Under tiden, medan gubben hennes högg ved så att det ekade nere i källarn, så låg mamma Charlotta i utdragssoffan och tänkte hon också på deras lilla skatt. Ännu var det som om hon knappast vågade tro att det där lilla livet verkligen var hennes eget — trots att hon med smärta och ångest fött henne till världen. Att det inte var lätta stunder, det var ju klart, för den som var över fyrtio år, men nu var det som glömt och bortblåst och hon tyckte ändå, trots att värken alltjämt satt kvar och pinade i ryggen, att det var som om den lilla varelsen kommit till dem på ett alldeles övernaturligt sätt.

Sakta och varligt förde hon undan filten och såg med strålände ögon på det lilla rödblossande knytet: — Tänk en riktig liten människa, en riktig liten människa, mumlade hon gång på gång. Och så började hon fantisera om hur den lilla skulle bli herrskapsfröken med klänningar av tunna spetsar och fina, små skor.

När Lydia var två år var hon verkligen ett litet underbarn, och det var visst inte märkvärdigt om de båda gamla föräldrarna blevo mer och mer övertygade om att de fått henne på något övernaturligt sätt, ty inte kunde den där lilla ljusstrålände, silkesblonda älvan vara kött av deras kött, ben av deras ben. Hyn var persikodunigt skär och vit, ögonen som mosaik av skiftande blå emalj och håret som en gyllene gloria. Dagen lång trippade hon på sina små skor, dansade och sjöng. Alla som gingo förbi måste stanna och se på Bloms lilla Prinsessa och otaliga voro de små gåvor som stuckos in till den knubbiga barnahanden i portvaktssluckan, ty det var som en fest att se den leende munnen och de strålände ögonen.

Men när tiden kom att Prinsessan skulle börja lära sig allt det som en verklig prinsessa måste kunna — då började också led-samheterna.

I samma hus där Blom var portvakt fanns en privatskola, och där var det från början bestämt att Lydia skulle gå. Tänk så skönt att inte behöva skicka ut henne i rusk och dusk, och i vad fall som helst skulle hon aldrig få gå i folkskolan, för hon skulle ju både lära språk och fina fasoner.

Men det visade sig snart, att när det blev frågan om att lära sig något, då var Prinsessan inte lätt att tas med. Ofta fick nåd gå för rätt, ty ingen kunde stå emot den lilla plutande munnen och de daggstänkta blå ögonen. Men till sist måste de dock säga ifrån till föräldrarna att det inte gick i längden. Lydia var visst inte dum, men hon ville inte arbeta. Vad det än var frågan om så läspade hon på sitt ljuva sätt: — O, få befäligt, och så grät hon. I två hela år gick hon i första förberedande och kunde sannerligen inte stort mer än första dagen hon kom dit.

Mamma Charlotta blev djupt sårad och förklarade att hennes flicka ingenting behövde lära om hon inte ville, medan pappa Teofil betänksamt rev sig i sitt buskiga hår, som såg ut som en tuva med renmossa. Han hade ju drömt så vackra drömmar om hur den lilla skulle läsa språk och allt sådant som hör bildningen till — men ville hon inte läsa, så var det väl ingenting att göra åt saken.

(Forts. sid. 198.)

Äkta Spets- & Sidendepôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 19700.

2 tr. HISS.

Riksb. O. 436.

Äkta Spetsar, Kragar, Motiv,

Handbroderier, Lingerie m.m.

Den nya regeringen och regeringens fruar.

I VÅR FÖRSTA socialdemokratiska ministär sitta ju män, utgångna mera direkt ur kroppsarbetarnas led, vid sidan om representanter för vad man skulle kunna kalla den radikala intelligensen, och med ministerfruarna är naturligtvis förhållandet det motsvarande: några av dem äro enkla, duktiga kvinnor, som följt sina män från tränga villkor fram till — nå, vid hovet lära åtminstone några av dem ej ämna infinna sig, och som av ingen statsrådsdinnevärldighet lära låta rubba sig från stundens tarv i kök och hem; andra höra till dem, som genom kunskaper och intelligens redan på egen hand hade gjort början till en vacker karriär, innan deras bana knöts vid deras mäns.

Framst är naturligtvis att nämna fru *Anna Branting*. Det är kanske bara ett kåsörinfall — men hur som helst, när man sitter i hennes hem och talar med denna spirituella och smidiga författarinna, som blivit statsministersfru, kommer man att tänka på det land, där radikal politik och litteratur så gärna ingå ett glänsande och rätt så aristokratiskt förbund, och kommer man just från några av de genuint svenska hem, där det i dessa dagar göres politik och lagas mat, så faller en hos fru Branting lätt på läppen det lilla ordet —

— som hos oss i grunden aldrig blivit något mer än helt enkelt ett franskt ord — *salon*. Den man, hos vilken en rakryggad idealitet aldrig uteslutit en klar blick för vad livet "sådant det är" fordrar, har vid sin sida haft en kvinna, vilken med den i grunden klara och nyktra människokänedom, som man visst brukar kalla gallisk, förenar en lika gallisk känslans entusiasm, vilken har malicens vapen och likväl äger förmågan att tillbe.

— "Min man", säger fru Branting, "de kända honom så litet. Det står ibland om honom i tidningarna att han är sträng och barsk. Och så är han dock så mild och god och vänlig — här i hemmet visar han över huvud taget aldrig någon annan sida. Han är — ljuvlig", tillägger hon med sin halvt beslöjade stämma, och vår penna vågar återge det vackra ordet, som det kanske just skall en smula gallisk djärvhet till för att använda, fastän det djupast sett väl täcker ett så äkta nordiskt begrepp om den ädla personlighetens doft och charm.

— "Jag var ju med honom också under de tunga, svåra åren", fortsätter fru Branting. "Axel Danielsson blev ju på sin tid dömd till fängelsestraff för en artikel i 'Arbetet' i Malmö. Min man utgick från, att det måste ha varit småstadssynpunkter, som fällt utslaget i målet och han återgav artikeln i Socialdemokraten i hopp om att få Malmödomen upphävd. I stället fick han en halv månads långvarigare fängelsestraff än Danielsson. I

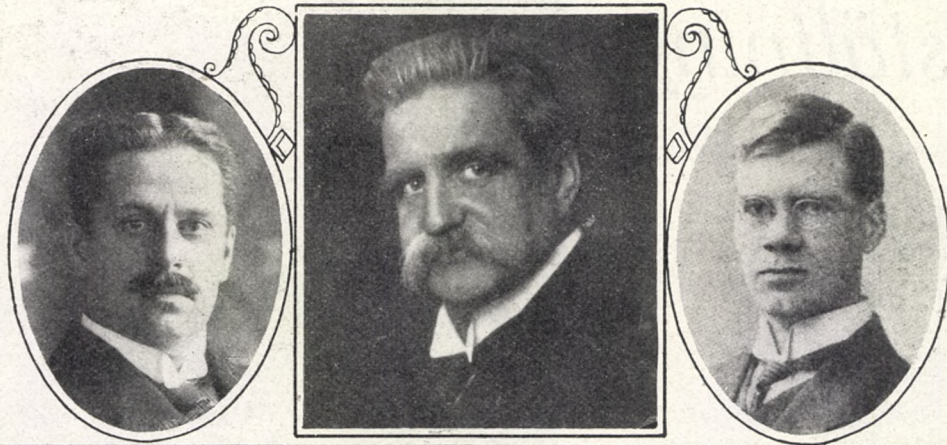
tre och en halv månad satt han i fängelse, det var just under den sköna sommartiden, var sjätte dag fick jag fara och hälsa på honom — — Under de månaderna lärde jag känna människorna, och jag låter därför ej duperera mig, om numera somligt tolk kommer och är hövliga mot honom."

Fru Branting har som bekant i decennier tillhört det Stockholm, man känner, och dem, som känna sitt Stockholm. Hon är vår — jämte Carl Laurin — spirituellaste teaterkronikör, och som författarinna skrev hon fina historier om ibland rätt grova ting. Den sista boken kom 1912 och den sista recensionen trycktes 1917 — "nu har jag slutat med sådant, nu är jag bara lycklig och har det bra", säger hon med belåtenheten hos en som kan avsvära sig det offentliga ordet i den trygga känslan att på sitt fält bemästra det som få. Och hon bekänner, att hennes böcker och allt sådant nu synes henne som något så avlägset och främmande: "efter världskriget tycker man det är bara pjunk att syssla med egna små känslor".

Det är bekant att Hjalmar Branting gärna hade velat bli utrikesminister — liksom man i England och Frankrike väntade sig att han det skulle bli — i vilket fall hr Thorsson skulle ha blivit statsminister, men att konungen särskilt önskade, att hr Branting, som ju även är språkman, skulle övertaga statsministerns värv. När hr Branting i fjor låg ute och gjorde svensk världspolitik, var hans fru som oftast med honom. Och som ett apropå berättar hon om en sådan där verklig fransk-fransk radikal *salon*. "Vi bodde en gång, när vi voro i Paris, hos en äldre, mycket förtjusande och mycket rik dam, madame Menard-Dorien. Hon hade sitt 'Hotel' nära Bois de Boulogne, hyperelegant, väggarna voro beklädda med gobeliner, värda miljoner, det gick icke en dag, utan att där var gäster till lunch o. s. v. och en gång i veckan var där stor middag, varvid bordet var dekorerat till exempel i ryska färger, när gästerna voro ryssar o. s. v. Denna dam var socialist."

Den nye utrikesexcellensens fru, friherrinnan *Ebba Palmstierna*, f. Carlheim-Gyllensköld, hör ju lika litet som fru Branting till de "nya" ministerfruarna. Även hon är ju emellertid en av dem, som i annan egenskap än statsrådsinnans gjort sig offentligt bemärkta. I rösträttsrörelsen har hon tagit livlig del, och det är ofta man f. ö. ser hennes frappanta personlighet i talarstolen, vid de tillfällen, då sociala eller filantropiska frågor behandlas etc.

Hos civilministern riksdagsman C. E. Svenssons fru *Karin Svensson* f. Nordström, ha vi även haft tillfälle att avlägga (Forts. sid. 198.)

Överst fr. v.: hrr Erik Palmstierna, Hjalmar Branting och Östen Undén, 2:a rad.: hrr Per Albin Hansson, Bernhard Eriksson, C. E. Svensson och F. W. Thorsson, 3:e rad.: hrr Olof Olsson, Olof Nilsson, R. Sandler och T. Nothin.

Anna Branting.

Ebba Palmstierna.

Agnes Undén.

Maja Sandler.

Mina Eriksson.

Karin Svensson.

Carl Larssons minnesutställning.

SÄLLAN HAR VÄL I SVERIGE BJUDITS EN SÅ FYLLIG representation av en stor konstnärs alstring som på den Carl Larssonska minnesutställningen i Liljevalchs konsthall. Man får där följa målarens utveckling från först till sist och man får se ett liv spegla sig i konsten. I det första rummet möter man de tunga åren av trevan och stundom misslyckande: banal komposition, sökta motiv, tröga färger — man anar det tryckta hos en ung och osäker målare, som har en hård och fattig barndom bakom sig. Det är nu han skär sönder den från Parissalongen refuserade tavlan, varav

ett fragment finns här, det är en gåva som säljer till en Stockholmstidning en duk som visar en räkning och en dödsskalle; inför denna livsglada människa och lyckliga kare i sina tavlor, så kan det bara ske en banala av symboler, dödsskallen — så med dödsskallen på kaminfrisen och i

Inne i nästa rum, 80-talssalen, står man i nombrottstid. Underbart luftiga och man får en betagande elegans. Det är en bildlig mening befinner målaren sig under större än njutandet av en sydligare so

1. Carl Larsson: *Lisbeth vid björkskallen*. 2. Carl Larsson: *Singoalla*. 3. Carl Larsson: *Clair Obscur*. 4. Carl Larsson: *De tre*. 5. Carl Larsson: *Clair Obscur*. 6. Carl Larsson: *De tre*. 7. Carl Larsson: *Clair Obscur*. 8. Carl Wilhelmson: *Vid linnes*. 9. Carl Larsson: *Karin vid linnes*. 10. Carl Larsson: *Karin vid linnes*. 11. Carl Larsson: *Karin vid linnes*. 12. Carl Larsson: *Karin vid linnes*.

Carl Wilhelmsons senaste verk.

g under dessa år, han för en middagspenning som hänger där mer som en kuriositet. Den som parentes sagt, vad det är typiskt för konstnär, att när han vill dra in något mörkt genom något sökt arrangemang med den mest lock i den långt senare tavlan, "Livets gåta", barnen där framför.

han plötsligt mitt inne i konstnärens stora geometoliga färger strömma ur paletten, teckningen i akvarellernas tid; både i bokstavlig och i den fransk himmel och upplever en lycka, ännu i känslan av hur det egna geniet bryter fram.

1. Svenmen. 2. Carl Larsson: Teckning till Viktor. 3. Eva. 4. Carl Wilhelmson: Fru och fröken. 5. Carl Larsson: Själporträtt. 6. Carl Larsson: Brunnen. 7. Carl Larsson: Det nappar. 8. Carl Larsson: Kåpet. 9. Carl Wilhelmson: Utsegling. 10. Carl Larsson: Hos häxan.

Det är också nu han i medvetandet om egen kraft, träder i opposition mot akademisk tradition och ensidig naturalism vid sidan om dessa andra, som senare skulle bli den svenska konstens store — kanske själv den mest betydande av dem alla.

Redan här dröjer den unga bruden som i en ljuvlig aprils förväntan och lilla Suzanne tittar som majs glada solstråle fram från sin grind — vi närma oss familjelyckans, de många familjeporträttens lugna, långa sommartid. Det är nu, Carl Larsson småningom övergår till det förenklade manéret, bilderboksstilen,

och tavla efter tavla rullas upp, kanske litet för mycket anekdotiskt berättande ibland, tycker man. Men vid sidan om den lättlynte idyllikern ha vi dock alltså den väldige monumentalmålaren: i dessa kartonger till Nationalmuseifreskerna, som också utställas, möter man den stora stilen, den av en kunnig hand burna, djärva strävan uppåt, som intet än så idylliskt nätt "kräftfiske" eller "kalas i björkdungen" kunnat söva.

*
Carl Wilhelmson utställer f. n. i Konstföreningen. Vare det fjärran från mig att söka inlåta mig på något slags analys av vad den utmärkte konstnären här visar. Men där man står och betraktar somliga av hans verk, kan det fara som en dallring genom själen: detta är Norden, sunt och ärligt återgiven, och dock något av "heliga landet", det är enkla, nordiska vardagssituationer och dock något av evig legend — för att taga en analogi från litteraturen, gör det samma intryck som när Selma Lagerlöf i "Kejsarsaren av Portugallien" låter torparen på väg till kyrkan med den lilla dottern i armarna tänka på den grymme kung Herodes av Judaland. Se bara på en sådan tavla som den stora "Vid brunnen"! Människornas ansiktsuttryck äro återgivna med stark realism, där finns spannar och vevhjul och

alla realia, det är vanlig nordisk kväll någonstades i Bohuslän eller Värmland — och likväl, i denna rent av klassiska komposition möter man något av konstens evighetslinje: man tänker på att så måste människor ha stått kring en brunn i Judéen i helig aftonstund eller kring en stadens källa i det gamla Holland... "Vita kaninen": flickan med djuret i famn mot bakgrunden av grå backar och gröna ängar verkar som ett slags nordisk pastoral. I den dukens såväl som i så många av de andras hela färgskala och framställning möter man nordisk luft och natur sådana som de avspeglas i nordiskt kynne, skenbart litet tungt och svärmodigt och dock med en svärmisk och kysk längtan längst inne...
E. TH.

(Forts. fr. sid. 195.)

ett personligt besök, där hon och hennes familj bo i ett par möblerade rum vid Rörstrandsgatan; sitt egentliga hem ha de alltså i Eskilstuna. Frisk och ung (en de ungas ministär är ju denna framför andra) kommer hon emot oss.

— "Jag följer ju med i dagens frågor", säger hon under samtalet, "och hemma i Eskilstuna tillhörde jag förstas socialdemokraternas kvinnoklubb, men någon politisk verksamhet har jag ej haft tid att ägna mig åt, jag har alldeles nog med att sköta hemmet med min man och mina två små söner. Och mera är där inte att berätta om mig!"

Hos de övriga ministerfruarna göra vi en så att säga telefonrond.

Fru Thorsson, en duktig och gemytlig skånska, som ensam sköter parets tillfälliga lilla två-rumsbostad i själva "Vatikanen", Folkets-hus-komplexet, vägrar absolut att lämna något porträtt, trogen sin vana att sky all offentlighet; hon har aldrig heller varit närvarande vid någon mottagning på hovet. "Träffas statsrådinnan?" fråga vi i krigsministern P. A. Hanssons bostad. "Hon är på kontoret". Vi ringa dit — ett affärskontor. "Är det statsrådinnan Hansson?" "Det är kassörskan". Fru Hansson har icke funnit skäl vara att låta en nyvunnen statsrådsintitel — som hon f. ö. icke ens vill ha använd — störa henne i hennes yrkesvärv, och vi lämna henne i ro. Det är emellertid bekant, att fru Lisa Hansson vuxit upp som fosterdotter i en uppländsk prästgård och att hon efter genomgången flickskola hade plats i en svensk familj i London och Paris. Sin tid delar hon nu mellan sin kontorsanställning, sitt hem och en liten ettårig dotter, och dessutom får hon tid till översättningar i sin mans tidning, så hon tycks vara lika arbetsam som Per Albin Hansson själv.

"Är det statsrådinnan Sandler?" — "Det är fru Sandler". — Fru Maja Sandler, som är dotter till professor Lindberg i Göteborg, har studerat i England, blev sedan folkhögskolelärarinna först på Tjörn och sedan på Håla, där hennes mans far är föreståndare; hon har i fem år skött Arbetarnas Bildningsförbund och sitter nu i bibliotekscommitén; det torde ej vara någon indiskretion att förutom dessa torra fakta meddela vad alla, som känna henne, veta, nämligen att hon är ej blott en intelligent, utan också en charmant dam.

Fru Agnes Undén i Uppsala är, liksom hennes man alltså är det yngsta statsrådet, nog också den yngsta statsrådinnan, bara ett par och trettio år gammal. År 1911 blev hon fil. mag. i Lund och gifte sig året därpå. Moder till två förtjusande små flickor bekänner hon om sig själv att hon "intresserar sig mest för barn, filosofi och skönlitteratur".

Fru Mina Eriksson, maka till sjöministern, som till yrket varit järnarbetare och senare verk-mästare, bor f. n. med sin man i Stockholm, medan den nya lantbruksministerns hustru stannat kvar nere på gården i Skåne.
E. Th.

(Forts. fr. sid. 194.)

Så togs hon ur privatskolan, men de fina kamraterna miste hon inte ändå, ty under rasterna var hon ute och lekte med dem på planen, och alltid hade hon något fint och gott att bjuda på, som minsann inte de andras fickpengar räckte till att skaffa. I de åren är sällskap lätt köpt. Och så fina klänningar som hon hade ingen i hela klassen. Så länge nog var Prinsessan hos portvaktens en av de mest avundsvärda varer som fanns.

Vid femton år var Lydia en strålande skönhet, men då hade kamraterna, de flesta av dem, redan övergivit henne. Sedan de själva fått intressen i livet, svärmade för historiens hjältar och poesiens mästerverk och började tänka på att bli något nyttigt och verksamt, hade de rakt ingenting att tala med Lydia Blom om. Hon bara såg på dem med sin undrande blå blick och upprepade sitt eviga: — O, så besvärligt.

Att läsa, skriva och någorlunda räkna hade hon ju så småningom lärt sig, ingen visste riktigt hur. Hon hade ju fått privatlektioner, men dem hon läst för förklarade alla att de ingenting kunnat lära henne. Och nu tillbringade hon sin mesta tid med att läsa roliga böcker och knapra godsaker med sina små pärlvita rättänder. Det föll ingen in, varken henne själv eller någon annan, att hon skulle hjälpa till hemma, eller att hon ens skulle hjälpa sig själv, utan som en blomma växte hon upp till större fågning för varje dag som gick, tills den tiden kom att både hon och hennes forna kamrater från första förberedande skulle gå och läsa för prästen.

Egentligen tyckte Lydia mycket om de stilla lästimmarna i den dunkla sakristian, med stämning av andakt och ro, och fast hennes okunnighet var bottenlös, som kyrkoherden sade, så hade hon en viss naturlig religiös känsla, som gjorde att han släppte fram henne i alla fall. Förresten hade väl hennes dagstänkta ögon, fuktiga läppar och ljuva, milda väsen också del i det stora överseende som mötte henne varhelst hon visade sig.

HYLIN'S EAU DE COLOGNE "E·d·C·"

har en utsökt frisk, behaglig och varaktig doft och verkar styrkande på nerver och hud. Den exklusiva damvärldens favorit-Eau de Cologne. Köp en flaska på prov. E·d·C· säljes överallt.

DUN TÄCKEN

Högsta komfort.

Idealet för 11 säng-
beklädnad.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

Då hon stod på gången i sin vita dräkt, gick det som en susning över hela församlingen, hon var som en ängel, som en uppenbarelse från det höga. Och en bror till en av hennes läskamrater, som var där i kyrkan, lät sedan hälsa och fråga om han inte kunde få måla henne just så som han såg henne då, halvt i skugga, halvt i ljus, med den drömmande upplyfta blicken.

— Är det besvärligt? undrade Lydia.

— Nej, inte alls, skrattade hennes kamrat.

På så vis hände det att Lydia blev målad och utställd och omtalad i tidningarna och det var nu inte besvärligare än att hon kunde stå ut med det.

På samma gång de gamla i porten voro smickrade och glada över sin prinsessas framgång, så ville de inte veta av något mer modellsittande. Sådant där konstnärskolk var inte bra att ha att göra med, och mamma Charlotte hade annat att sköta än att följa flickan sin medan hon satt modell. Lydia var lika glad, för hur det var så tyckte hon allt att det var allra skönast att få vara hemma och dåsa eller att gå på den gamla kyrkogården och drömma om — ingenting.

Aderton år fyllde Prinsessan hos portvaktar Bloms och alltjämt var hon som ett oskrivet blad; som en fager blomma på marken.

Hon hade ingen särskild längtan efter någonting, inte ens den hemlighetsfulla och oprövade kärleken lockade henne. När andra flickor talade om sådant, så tyckte hon att det var obehagligt, det gjorde henne blyg och försagd och vad hon läste om i böcker, föll henne aldrig in att tillämpa på verkligheten. Det var ju någonting alldeles för sig som endast fanns mellan två pärmar.

Visst hade hon tillbedjare och visst var hon glad åt både blommor, brev, konfekt och teaterbiljetter, som alla andra flickor, men hon var så fullkomligt utan temperament och så naturligt avvisande, att de som sökte närma sig henne tröttnade mycket snart.

I sin indolens märkte hon inte ens hur de gamla åldrades, hur fadern blev mindre och mindre för varje dag som rann bort, hur han gick så böjd som om han ständigt bar en vedsäck på ryggen, medan modern blivit så korpulent och astmatisk, att hon knappast orkade gå, och lika lite märkte hon att penningbekymren började gnaga i knutarna i det lilla hemmet. Det lilla arvet från Amerika och de hopsparade slantarna hade smält till så gott som ingenting. Det är inte lätt för ett par gamla människor, som börja känna orkeslösheten smyga sig över lemmar och sinnen, att åt ut och år in föda och klä en fager prinsessa som ingenting vill och ingenting kan.

Men strax Lydia fyllt aderton år föll allt detta samman som så småningom grävts under inför hennes egna ögon.

Först drabbades pappa Teofil av ett slag-anfall nere i källaren och blev själv buren upp så som han burit så många tusende vedsäcker i sina dar, och när doktorn kom så var det redan slut. På begravningen förkyldes sig mamma Charlotta, fick lunginflammation och följde sin lille gubbe efter två dygns sjukdom. Hon var så våldsamt sjuk att hon aldrig hann oroa sig för hur det skulle gå med deras lilla Lydia, då hon komme att stå ensam i livet, såsom hon annars så ofta gjort i stilla stunder under de sista åren.

En och annan gång hade hon försökt att tala med Lydia om deras ekonomi och hur de skulle ställa det, men flickan såg då så förundrad och skrämmd ut, att hon inte nådes säga så mycket om det och med en tyst suck lade hon allt i Guds hand. Hjälplöst och hopplost sörjde Lydia de gamla, medan hon lät grannarna ordna och ställa bäst de ville. Vart hon skulle ta vägen och vad hon skulle leva på hade hon inte en aning om, ty när allt var utrett och klart och begravningen över, så

GAHNS TVALAR

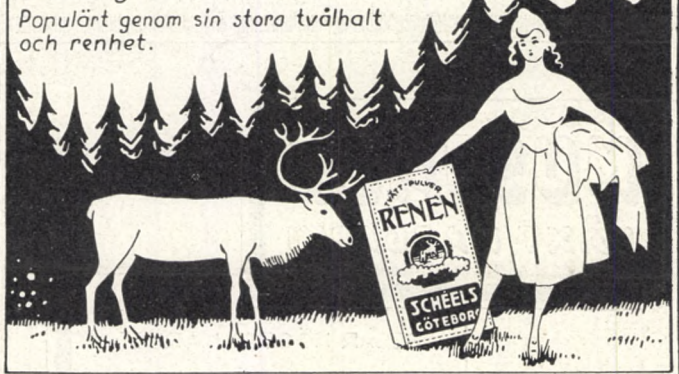

FÖRSTKLASSIGA
GULDMEDELL STOCKHOLM 1897

TVÄTT- PULVRET R E N E N

Oskadligt för händer och kläder.

Populärt genom sin stora tvålhalt
och renhet.

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Södersbergsgatan 38, Stockholm.

H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
välkänt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

Gyllenhammar
Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
Bästa Frukosträtt för alla åldrar

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-
must för klena personer och barn.

ELEKTRISKA KOKKÄRL AV ALUMINIUM

ELEKTRISKA A.B. SKANDIA
STOCKHOLM

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

Vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid
epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Bjud Edra vänner på
THULE
CACAO

A. B. FÖRENADE

CHOKLADFABR. STHLM.

Schweizer's Siden

direkt från Schweiz, tull- & porto fritt till bostaden!
 Begär redan idag prover på garanterat solida nyheter till dräkter och blusar i duchesse, foulards, taffetas, crêpes, voile etc. från Kr. 4.25 pr. meter. Nya bomullstyger för sommarkläder från Kr. 2.15 pr. meter. Särdeles rikhaltigt urval i såväl svart som vitt och kulört. Vår kollektion sändes Eder mot 20 öre i frimärken.
 Samtidigt rekommendera vi vår kollektion i klädningar och blusar, färdigsydda eller endast avpassade, med äkta Schweizerbroderier på batist, voile, opaline etc. från Kr. 8.25. Denna kollektion sändes Eder likaså mot 20 öres frimärke till benäget påseende.

Schweizer & Co. Luzern S 3 (Schweiz)

Grummes Normal-Tvål

av gamla, goda kvalitén finnes

åter i marknaden.

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:
MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

GÅSHAGA
RESTAURANT
SÖDRA LIDINGÖN

UNDER HELGDAGARNA BÄSTA TILFLYKTSORT
GOD MAT - FINA VINER - HÄRLIGT LÄGE

ALLM. BREVIK 11 Vördsamt NÖRE LINDGREN RIKS BREVIK 126

"Viyella" Flonell

(Namnet Viyella är inregistrerat)
 är i alla avseenden hälsosamt, starkt och elegant till

SPORTSSKJORTOR
OGH SPORTSBLUSAR

(Tennis-, motor- och segelsport). Viyella flonell krymper inte och bevarar alltid sitt vackra utseende samt är världsberömt för sin goda mjuka kvalitet.

□
 För att vara säker på att få den äkta Viyellan lägg då märke till att namnet är påtryckt tyget eller plagget.

□
 Ar det svårt att få Viyella, skriv då till
WILLIAM HOLLINS & CO., LTD.
 Newgate Street, London E. C., England
 som uppger Eder närmaste detaljhandel

DAY & NIGHT WEAR
 Varemerke.

fanns där inte mer än sjuhundra kronor — och det sade henne ingenting. Som en verklig forna tiders prinsessa hade hon ingen aning om pengar och pengars värde och viljelös flyttade hon ner till Hammen till änkefru Tagelin, vilken var den enda släktingen hon hade, men vars anseende var sådant att portvaktar Bloms aldrig ville ha något med henne att göra, och på mindre än fyra månader plockade fru Tagelin av henne hennes lilla kapital.

Då kom den grinande nöden och såg på Prinsessan med sitt hänfulla grymma leende, och Lydia, som var så rädd för besväret, måste traska med tunga paket till pantlånekontoret, dit fru Tagelin lärt henne att hitta vägen. Först gick husgerådet, sedan hennes anspråkslösa små smycken, så kom turen till kläderna. Och redan det var som om hon sett ner i ett svart svindlande djup — ty på sista tiden hade hon fått en liten aning om *vart* moster Tagelin ville föra henne, men just då mötte hon åter den unge målaren, som vann sitt första erkännande för sin tavla "En konfirmand" och för honom talade hon om, med dagstänkta ögon, hur illa hon hade det ställt.

Visserligen verkade hon just då som en blek blomma som stått i ett skunt rum, men färgingen var densamma som förr, och så kommo de överens om att hon skulle bli modell på allvar och att han skulle skaffa henne en lämpligare bostad, ty — om fru Tagelin, som ju var illa känd i hela trakten, tillsvidare endast spekulerat i Lydias pengar och ägodelar, så komme nog stunden snart då hon komme att spekulera i — Lydia själv, därom fanns inget tvivel. Med sin vanliga viljelöshet lät hon sin nye beskyddare reda ut alltsammans med moster Tagelin — vilket inte var det lättaste — men då han nämnde polisen så lät hon dem gå. Visst var det både tråkigt och tröttande att stå modell och hennes naturliga blyghet var så gott som oöverbinnerlig, men — det var det enda hon kunde och — hon måste ju leva, fast o, så tarvligt och fattigt allt blivit omkring henne och som en sugande hunger kändes längtan efter fina kläder och god mat. Men alltjämt var hon som marmor och is, ett oskrivet blad med sovande sinnen, och bland alla de unga glada konstnärerna hölls Prinsessan som ett helgon. När hon såg på dem med sina grunda blå mosaikögon och log sitt barnsligt fuktiga leende, så var det ingen som ens vågade säga ett ohöviskt ord i hennes närvaro, och dock voro de alla eniga om att hon alls ingen själ hade och en kropp lika temperamentslös som en lilja i Sarons dal. Åren gingo och Lydia började falna redan vid tjugofem år. Självmärkte hon det inte, lika lite som hon en gång tänkte på att de båda gamla åldrades vid hennes sida. Hon märkte blott att hon blev mindre och mindre anlitad som modell och att det blev svårare och svårare att leva — — Där funnos de som voro yngre än hon och så oändligt mycket intressantare och dessutom stod skönheten i fallande kurs. Det var det kantiga och beniga, det pigga och pikanta som de yngre nu ville ha och med det kunde Prinsessan alls inte stå till tjänst.

Så blev det åter att gå den tunga vägen till pantlånekontoret, fast denna gång fanns det inte mycket att ta av. Tänka framåt vågade Lydia rakt inte och då såg hon åter den hissande avgrunden och moster Tagelins små lystna rovdjursögon.

Men sedan ett par år hade Lydia känt en gammal man, som alltid gick i livrock och hade ett ansikte som såg ut som pergament. Han brukade komma upp då och då på ateljén och titta på tavlorna — och modellerna, och allt emellan köpte han någon tavla eller bjöd han hela ateljén på fest, varför han var dyrkad av dem alla och kallade de honom endast Den Gode. Det sades att han var

ZENITHS

Växt Margarin
 är det förnämsta

BOLINDER'S

Erkänt förstklassigt arbete.

Olika storlekar för
hushåll, restauranter, slaktare, charkuterier m. m.

Priskurant på begäran från
Bolinders Stockholm

La Mascotte Hud-Crème
 Det bästa för ansikte o. händer.

Stor Mor i Dalom
 av Aivva Uppström. »En storslagen kvinna från vår storhetstid.» Pris 4.75. Underhållande!
Lindblads Förlag, Uppsala.

GrönsaksFRÖER

av **Weibullsholms Växtförädlingsanstalts** nya sorter med å förpackningen utsatt garanterad grobarhet levereras direkt från vår fröhandel i **Stockholm, Lilla Nygatan 20.**

WEIBULLS

Nya pedigree- och standardsorter. Fröer av högsta odlingsvärde.

Begär Weibull's Illustrerade Frönsaksodlare.

W. WEIBULL, Stockholm.
 Allm. 23 05. Riks. 25 54.

Ferrin

Bästa järnmedel

utmärkt styrkande.

Föreskrives av många läkare.

Fås på apoteken.

**A. B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets
förfämsta fabriker. Försäljnings-
magasin. Stockholm: Drottningg.
23. Göteborg: Arkaden, Malmö:
Österg. 23. Norrköping: Drott-
ningg. 16. Gävle: N:a Kungsg. 25.

"FINESS"
A. B. ÖREBRO SKUCREAM

EUCALYPTUS

är välsma-
kande, kraftigt
verkande vid
förkylningar hals-
o. strupåkommor etc.

Weydes Tekn. Fabriks A/B., Norrköping.

mycket rik, och mycket egendomlig, och myc-
ket sjuk.

En dag när Lydia låg till sängs hela da-
gen, då hon ingen sittning hade, för att slippa
städa, frysa och känna hungern så stark, kom
helt oväntat Den Gode in till henne, hon
hörde inte ens att han knackade.

Han talade med låg, blid röst och såg på
henne med sorgmodiga ögon, som voro lik-
som infattade av en opalskiftande rand, och
han undrade om hon ville komma till honom,
om hon ville förljuva den korta tid han hade
kvar att leva.

Ja, och då gjorde Lydia vad så många an-
dra kvinnor gjort och dagligen göra, med eller
utan lagens och kyrkans hägn, hon sålde sig
för bekvämlighets skull, för vackra kläder
och god mat. Men kanske det ändå inte bara
var det, hon hungrade även efter lite ömhet
i sitt ensamma liv och Den Godes ögon på-
minte så mycket om hennes fars, tyckte hon.
Hade inte han, som en gång målade Konfir-
manden, varit i fjärran land, så kanske det
aldrig hänt men — hellre än moster Tagelin
så — — — På så vis blev Lydia Blom un-
der några år åter Prinsessan. Alldeles som
hemma i världen blev hon passad från mor-
gon till kväll och allt vad hon pekade på
fick hon; hon förstod sig för resten inte på
att vara fordrande. Hennes fägring kom åter
men denna gång som en Rubenskt fyllig skön-
het. Romanerna och sötsakerna blevo åter
hennes livs glädje — — — och Den Gode,
som hon alls inte längre tyckte hade ögon
som liknade hennes fars, försökte hon att
tänka på så lite som möjligt.

Men så blev Prinsessan sjuk, underliga,
dova smärtor slet i henne invärtes och lä-
karen ville att börja med ingenting säga.

En dag gick, och två, och tre, utan att
Prinsessan alls såg till Den Gode, men på
den tredje dagen kom hennes gamla städerska
och talade om att han också varit krasslig
ett par dar samt att han dött på natten av
hjärtförlamning.

Dagen därpå blev Prinsessan förd till sjuk-
huset.

Det är nu många år sedan dess men allt-
jämt lever Lydia Blom på Hemmet för obot-
ligt sjuka. Ty de där dova smärtorna hon
kände utvecklades så småningom till rygg-
märgslidande och nu är hon lam i bägge be-
nen.

Den Rubenska blomstringen har alldeles
fallit av henne, men hennes emaljblå mosaik-
ögon och hennes lilla veka mun utöva allt-
jämt en viss charm på omgivningen, och både
friska och sjuka passa henne som om hon
vore en verklig prinsessa. Själv är hon så
nöjd och glad med sin lott i livet nu, sedan
smärtorna dött, ty vad skulle hon tagit sig
till sedan Den Gode gick bort, om hon varit
frisk? När hon nu sitter i den soliga vackra
sjuksalen med en stickning eller en bok och
hör om livets ävlan och strid, så suckar hon
av belåtenhet:

— För tänk ändå så besvärligt det måtte
vara att leva.

Carl Larsson:

Praktverket

"Svenska kvinnan genom seklen"

10 färgtrycksplanscher.

Indunden med av konstnären kom-
ponerad pärm (begränsad uppl.)

Kr. 5: —. Portofritt mot insänd li-
kvid i postänvisning.

Iduns Expedition, Stockholm.

BRODERADE VIOLET

FRÅN SCHWEIZ

SÄSONGENS NYHETER
NU INKOMNA

H. M. DROTT-
NINGENS

HOFLEVE-
RANTÖR

J. F. HOLTZ

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORRAN, Göteborg.

PROMENADDRÄKTER DAMKAPPOR

STILFULLA! - PRISBILLIGA!
MÄTTBESTÄLLNINGAR EN SPECIALITÉ.

ARTHUR BALLIN

13 MÄLARTORGET 13
OBS! 2 TR.

DIAMANT Såpa - Tvål Tvålpulver

Allt bestyr med tvätt och rengöring
går lätt och bekvämt undan om Ni
använder »Diamant», erkänt för sin
absoluta renhet från frätande ämnen.

Tillverkas af:
Happachs Såpfabriks Aktie-
bolag, Malmö.

Även på det känsligaste
luktsinne verkar Barnängens

KÖLNER- VATTEN

angenämt.

Frälsningsarméns Handelsdepartement

24 Östermalmsgatan 24
STOCKHOLM

Bok-, Musikinstrument
och Pappershandel

Filialer:

S. Allégatan 9, Göteborg
Norrländsgatan 21, Sthlm

Musikinstrument:

Gitarrer, mandoliner, gitarr-
mandoliner, gitarrlutor, violi-
ner, citor, dragspel flöjter,
klarinetter, mässingsinstrument
av förstklassig svensk och ut-
ländsk tillverkning, trummor,
födral, strängar och övriga
tillbehör. Orglar från främsta
fabriker.

Förstklassiga kvaliteter:

CEYLONTÉ

å 10 kr. pr kg. (i paket om 50-
och 100 gram).

ARMÉNS KAKAO

å 7:50 pr kg. (i påsar om 100 gr.)
samt 8:— pr kg. (i burkar om
1- och halvt kg.).

ARMÉTVÅL

å 3:— pr stång, 80 öre pr tvål.

ARMÉSKOKRÄM

å 0:75 pr ask om 100 gr.

Cloettas GULD=CACAO och CHOKLAD

Fögnämsta
svenska fabrikat
Säljas överallt

SVAR.

(Forts.)

—Om ni är 30 år och deltagit i
societetslivet i så många år, att ni
är trött därpå, bör ni väl ha så
många vänner och bekanta, att ni
av dem kan få anvisning på nå-
gon filantropisk verksamhet. Här
finns ju oändligt många förenin-
gar, som arbeta för att om som-
rarna få ut sina klena barn till
landet och skaffa dem mat och
kläder hela året om. Slut er till
dem, så gör ni stor nytta!

A. F.

N:o 21. Bokbinderi är säkert
mindre risk med än frukt- och
blomsteraffär. Ni är visst ej för
gammal att lära yrket, vad som
lönar sig är i så fall att vid sidan
därav ha ett litet accidenstryckeri.
Beträffande frukt- och blomster-
affär, bör det vara på en plats
där ej stor konkurrens ifrågakom-
mer och där god åtgång kan på-
räknas, ty av sådana varor förfä-
res alltid ganska mycket. Då
tror jag det bättre lönade sig att
ha en liten affär med konfektyrer,
choklad, karameller, hemlagade.

No name.

N:o 22. 1) Att färga svart med
bresilja tillgås så: 15 l. vatten kokas
upp, varefter tillsättes 30 gr.
stött spanskgro, då detta är
riktigt smält, lägges ½ kg. garn
och kokas en timme. Får stå till
nästa dag, då tages garnet upp och
hänges att torka. Nu kokas ½
kg. bresilja i 15 l. vatten 2 tim-
mar, varefter det silas och i det
klara färgspadet nedlägges garnet
att koka under jämn omröring
½ timme, får kvarligga i spadet
tills detta kallnat, upptages och
torkas. I samma färgspad upp-
löses därefter 60 gr. pottaska, gar-
net nedlägges nu åter och får koka
däri en kort stund. Följande dag
tages det upp, torkas och sköljes
samt torkas åter. 2) Så breda
vävstolar har man knappast att
filtarna kunna bli så breda. Skaf-
fa eder Nina v. Engeströms väv-
bok, däri finns förutom alla slags
andra vävnader även dubbelväv-
nad beskriven. Till varp använ-
des bomullsgarn, om man vill ha
filtarna i halvylle. 3) I Iduns
hjälpreda för 1905, mars och april,
fanns införd en samling recept
"Om färgning med växter" av
Ebba Bergendal.

No name.

N:o 23. Plocka fram alla edra
manuskript, renskriv dem för
hand, ty det blir billigast, skriv så
på stora ark och endast på ena
sidan och numrera sidorna. Sänd
så till att börja med en novell till
t. ex. Iduns redaktion och pröva
lyckan. Ni kan ju även be re-
daktionen att godhetsfullt bedö-
ma det skrivna, även om den ej
har plats för detsamma. På så
vis kan ni komma under fund med
om kanske romanerna också kun-
na ges ut. Har ni ej någon god
vän, som kan läsa igenom dem och
råda er? Bland bokförlag kan ni
välja på Wahlström & Widstrand,
Stockholm, Skoglunds och Albert
Bonniers och bokförlaget Minerva.
Alla i Stockholm. — Lycka
till!

A. F.

— Man kan skriva för hand, el-
ler på maskin, vilket man vill, blott
det är tydligt och läsbart. Man
skriver på stora skrivark, s. k.
koncentpapper, som inte får vara
för tjockt, ty då drar det för män-
ga porton. Man skiljer arket åt,
så att man har två lösa blad. Man
skriver blott på ena sidan och
lämnar marginal till vänster, 2 cm.
ungefär. Alla bladen pagineras,
d. v. s. numreras. Så till vida är
det nog lätt. Men att få det an-
taget i en tidning är svårare. Och
ännu svårare är det att få det be-
talt. Men det gäller att pröva på.
Ingenting är omöjligt under solen.
Tag en bit åt sänder, t. ex. en kort
skiss på 2 å 3 skrivsidor och sänd
den till Idun, så kanske den kan
komma in, antingen i huvudupplag-
an eller i det lösa arket i de små
spalterna. Och då får ni betalt.
Men antages det inte, så bed att

MENNEN'S

Olika sorter, för olika
smak, men alla äro de
MENNEN'S.

TALCUM PUDER

A. B. G. LINDELL & C_o

GÖTEBORG KUNGSTORGET 11 MALMÖ AMIRALSG. 13 STOCKHOLM SMÅLANDSG. 42

UTMÄRKT!!
Blankat med VIKING.
Då kan man göra sin
morgontoalett.

ANNONSERA I IDUN!

Husvarna

Symaskiner

För hälsöm och
konstsömnad.

För hemarbeten
av alla slag.

HUSVARNAS NAMN
PÅ FABRIKATET

GARANTERAR FULL-
GOD VARA

Nu har den kommit!

Vår nya, stora eleganta Vår- och sommarkatalog N:o 79 för 1920. Omfattande en stor sortering bl. a. av speciella sommarartiklar, blir denna katalog för Eder den bästa hjälpredan till att göra förmånliga inköp. Alla varor äro av god kvalitet och priserna äro genomgående billiga. På begäran erhålles den nya katalogen gratis mot endast portolösen. Till våra större kunder utsändes katalogen i dagarna utan att den behöver rekvireras.

AHLÉN & HOLM, Stockholm

OLJE-MÅLNINGAR
AQVARELLER
av Sveriges förnämsta konstnärer
A. B. C. E. FRITZES
K. HOVBOKHANDEL
Fredsgatan 2

Dina blommors trevnad
Är ditt hems trevnad.

Detta uppnås genom användande av

Stidsvigs
Blomstergödning

A. B. FETTINDUSTRI,
Malmö.

Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

E. SJÖSTRAND

62 Västerlånggatan 62, 1 tr.

Damskrädderi & Kappaffär - Kappfabrik -

Egen tillverkning av Damkappor, Dräkter, Bachfisch- o. Barnkappor.

Reella varor. Humana priser. Beställningar emottagas.

För nervsjuka, blodfattiga och svaga.

Överraskande resultat med Regipan.

Herr J. Liebel i N. skriver: »Jag har med Regipan uppnått så överraskande resultat, att jag sedan 14 dagar kan arbeta hela dagen i min trädgård. Jag hade gjort upp räkningen med livet. Det är nu tre år sedan jag på grund av svår neurasteni i följd av överanstängning och blyförgiftning var döden mycket nära. Världen var mig en styggelse och jag åstundade ofta slutet.

Alla mina pennningar har jag använt till alla möjliga stärkningsmedel, magnetisörer o. radiumbehandlingar, så att min familj ofta måste lida nöd, men förgäves. Jag skall ej försumma att, där jag kan, rekommendera Regipan till alla som lida av liknande åkommor.»
Cellkärn-Näringspreparatet Regipan verkar snabbt, ej blott vid nervåkommor utan även vid blodbrist, förtidigt åldrande, kraftnedsättning, undermåring, impotens o. dyl. Ett försök skall övertyga en var om dess förtärlighet. Regipan bedömes fördelaktigt av läkare. 1 ask 5 kr., 3 askar 14 kr. Skulle Ni först vilja ha närmare förklaringar om Regipan, så sänd oss Eder adress och vi skicka Eder per omgående en intressant bok över ämnet alldeles kostnadsfritt. Pharmaco-Dietetisk Industri, Jakobsbergsgatan 33, B 7, Stockholm.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM** STOCKHOLM

Originalflasker om 500 gram. Finnes å alla apotek.

SINGER

Sybordsmaskiner

FREJAMI PASTILLERNA

fylla såväl hygienens som den goda smakens krav. Vålgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.

REN SOCKERPRODUKT

SÄLJAS ÖVERALLT!

Lägg i kokboken

eller anså i köket »Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet. Burkar å 25, 40 och 75 öre.

Löfmark & Haglunds
PIANO
ST. NYGATAN 55, MALMÖ.
Säljes även på avbetalning.

DAMERNAS SKRÄCK

Röd näsa, röda händer, frostskada i allmänhet är
Med fullt förtroende kunna Ni häremot använda Bores frostbalsam vilket medel även hjälper mot gammal frostskada. Bores Frostbalsam är känt sedan 40 år tillbaka och verkar synbarligen efter första behandlingen.

Absolut oskadligt. Följ noga bruksanvisningen. Säljes i parfym- och kemikalieaffärer, 4 kr. per flaska. En gros: A.-B. Parfymeri Barlach, Stockholm C.

återfå Och då får ni medsända porto. Försök sen med en annan tidning, tills ni lyckas. Egentligen gå praktiska bitar bäst. Försök med några sådana. Svara på Iduns frågor. Det kan ju lyckas att ni får ett eller annat pris. Kan ni inte ta barn i inackordering, så låt resande skolbarn äta ett eller annat mål hos er. De som bo i sitt hem och resa hem varje dag. Låt edra barn hjälpa till så gott de kunna. Sy för butiker. Butikererna ha rätt svårt nu att få sytt. Det har jag hört av dem. Stickmaskinsarbete tycker ni väl inte om. Maskinen är ju dyr. Kunde ni inte få renskrivning? Fast detta ger litet är det i alla fall en säker penning. Gå med edra manuskript till tidningarna i er egen stad, så kostar det inga porton. Tänk inte på någon förläggare ännu. Ty de ge inte ut obekanta böcker, med mindre än att dessa betala tryckningen själv. Åtminstone i regel. Ebon.

N:o 24. Om jag hade en sådan där liten hund, som skällde på alla åkande m. m. skulle jag försöka med att binda om nosen på honom, när något på långt håll vore i antågande. Jag skulle göra en påse av något starkt bomullstyg, sticka fullt med hål i densamma så att han kunde andas och sätta ett resårband runt öppningen. Denna påse skulle jag så tråda över huvudet på honom, när folk och åkdon nalkades, och på det viset uppföra honom att ej skälla. Försök detta eller att stänga in honom i en mörk skrubbd någon timma var gång han skällt. Kanske även om ni strök en blandning av senap och ättika och socker om nosen på honom, att han möjligen glömde skälla. Annars finns det anstalter, där hundar dresseras. Skicka honom till en dylik! A. F.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

N:r 16. 1) Vore mycket tacksam få ett tillförlitligt medel att göra hyn vit och frisk, den är nu grå och matt, trots noggrann hygienisk skötsel. Synnerligast halshen och kroppen i sin helhet behövede genomgå en lämplig skalkur. 2) Kan man genom något medel få bysten fyllig 3) Varmed kan man säkrast avlägsna överflödigt hårväxt och varmed bleka håren så de synas mindre. Har försökt svavelbarium för det första och vätesuperoxid för det andra, men utan resultat. Har Idun först i år, och har därför ingen nytta av hänvisning till föregående råd.

Karin.
1) Det gråa i hyn går bort om ni varje afton tvättar ert ansikte med varmt vatten och tvål — en god och fin tvålort. Därefter utför ni ansiktsmassage såsom beskrives i sv. på fr. 4 i n:r 6. Den lämpligaste hygieniska vård för kroppen är att ofta bada och tvätta densamma och att dagligen utföra gymnastiska rörelser. Se sv. på fr. 9 i n:r 8. — 2) Här ett enkelt medel att få bröst och hals fylligare: Höj er på tå, sätt händerna i sidorna och dra på samma gång in andan djupt genom näsan och pressa den kraftigt mot halsens och bröstets muskler medan ni räk- (Forts i B: numret.)

Lediga platser
Platssökande
Inackorderingar
samt
Diverseannonser
återfinnas i B: numret.

Kvinnan i affärslivet
- Huru stor är hennes framtid?
Erfarenheten visar att de skickligaste och bäst avlönade hava först genomgått en grundlig undervisning vid
REMINGTON - INSTITUTET -
Hamngatan 32, 2 tr.
Anmäl Eder genast till kurserna i **Maskinskrivning och Stenografi.**
Allm. 90 11 Riks Norrm. 555.

HOSTA EJ....

- - - Du får arrest
Pix är bra o. Pix är bäst!
Askar i förseglade omslag: 75 öre och i påsar: 25 öre.

- var ej ledsen, jag kommer åter med M. ZADIGS Divinia Parfym och Tval

Från Ystad till **Yvytvål.**
Haparanda användes
Säljes i varje välsorterad Parfym- och Herrekliperingsaffär.
Österlin & Ulrikssons
Kem. Tekniska Fabrik, Ystad.

Vestmanlands Läns Tidning
är Länsstidningen för Västmanland och Bergslagen
Daglig upplaga: **13,000 exemplar.**
Det bästa annonsorganet.

55 Kungsg. **Almedahls** 55 Kungsg.
Försäljnings-Magasin
Kungsgatan 55 - Göteborg
Kontoret 2166 Butiken 1131
Rikhaltigt lager av **Linne- och Bomullsartiklar**
Levererar fullständiga **Linneuppsättningar**
för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och privat hem samt Brudtystyrslar
Damast- och Tennistyggerlinne och bomull
Drälldukstyg Baddräkter
Lakanslärf Badkappor
Handdukar Badlakan
Gardiner Badhanddukar
Broderier Badmössor
Spetsar Vita och kulörta Badtofflor
bomullstyger Badmattor m. m.

Etablerad 1847.
Allcock's Plåster
EAGLE BRAND.
Världens Mest Betydande Utvärtes Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klena Lungor. Allcock's Plåster verkar såväl preservativt som läkande. Förhindrar förkylningar att fatta för djup rot.
Reumatism i Skuldrorna förhindras genom användande af Allcock's Plåster. Atleter använda detsamma som medel emot styfhet eller ömhet i musklerna.
Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säljes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhålst smärtor finnas.
Skulle Ni vara i behof af ett piller, Fullkomligt vegetabiliska. (Est. 1752.)
TAG DÅ UTAFF **Brandreth's Piller**
Vid förstoppning, gallejuka, hufvudvärk, svindel, dålig matämtning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

För konfirmationen

rekommenderas följande
värdefulla böcker och
skrifter:

I VÄRDAGAR. En samling ungdomsföredrag av Hovpredikanten Fr. Hammarsten. Andra uppl. Häft. 2: 75, välskt band 5 kr., klotb. 5 kr.

KONFIRMATIONS- OCH SKRIFTETAL, hållna i Adolf Fredriks kyrka i Stockholm av Hovpredikanten E. D. Heüman. Häft. 1: 75, kart. 2: 75, klotb. 2: 75.

MINNESORD TILL DE UNGA under konfirmationstiden av Prof. G. Weitbrecht. Andra uppl. Kart. 75 öre, klotb. 1: 50.

NÅGRA ORD TILL NATTVARDBARN med avseende på deras första nattvardsgång av Kyrkoherden Dr. A. T. Hammar. Andra uppl. 25 öre.

ORD TILL NATTVARDSUNGDOM av Prosten K. A. Kastman. Häft. 40 öre, kart. 75 öre.

MINNE FRÅN KONFIRMATIONSDAGEN av Prosten P. J. Emanuelsson. Sjunde uppl. Kart. 1 kr., klotb. 1: 75.

DEN HELIGA NATTVARDEN av Kyrkoherde Rich. Markgren. Häft. 1 kr., v. b. 1: 75.

DU OCH DIN FRAMTID. Av flera ungdomens vänner med förord av Prins O. Bernadotte. Lämplig för konfirmander samt för dem, som slutat söndagskolan. Tredje uppl. Häft. 75 öre, kart. 1: 25, klotb. 2 kr.

STILLA STUNDER före den heliga nattvarden, av R. Wenger. Häft. 1: 50, halvfr. band 3 kr.

SASOM LJUSETS BARN. Några ord till unga flickor efter konfirmationen. Av Dr Ernst Siedel. Fritt översatt och bearb. från fjärde tyska uppl. 2:a uppl. Häft. 1: 75, kart. 2: 50, klotb. 3: 25.

ANDAKTSBOK FÖR KONFIRMANDER OCH UNGDOM. Av Kyrkoherde G. W. Wulfsberg. Innehåller betraktelser för var dag under en månad. Häft. 30 öre, klotb. 1 kr.

STILLA INFÖR HERREN. Korta betraktelser inför kyrkoherdets Sön- och Helgdagar samt vid några särskilda tillfällen. En liten handräkning till de unga, tillägnad Sveriges konfirmander. Av Komminister A. E. Borgvall. Kart. 1: 50, klotb. 2: 25.

VARFÖR JUST I DIN UNGDOM? Föredrag av Komminister Joh. Lindgren. Tredje uppl. Häft. 40 öre.

BILDER OCH TANKAR. Av Komminister Joh. Lindgren. Andra uppl. Häft. 1 kr., kart. 1: 50, klotb. 2: 25.

UNGDOMSTIDEN — HERRENS TID. En bok för ynglingar av Professor G. Weitbrecht. Tredje uppl. Häft. 2: 50, kart. 3: 25, klotb. 4 kr.

MOT LJUSET OCH LIVET. En handräkning åt ungdomen. Av Pastor Fred. Tybring. Med förord av Biskop Chr. Thorkilsson. Bemyndigad översättning av B. H-r. Häft. 60 öre, kart. 1: 25.

NÅGRA VÄNLIGA ORD TILL UNGA MÄN av Biskop J. C. Ryle. Tredje uppl. Kart. 1: 25, klotb. 1: 50.

LJUS PÅ VÄGEN. Minnesord för var dag i året med den heliga skrifts egna ord. Elvte uppl. Välskt band 2: 50, fint klotb. 3 kr., chagr-band med rödsnitt 5 kr.

Biblar och Nya Testamenten
i rikt urval finnas att tillgå.
Biblar från 5 kr. till 39 kr., Nya Testamenten från 2 kr. till 9 kr.
Katalog sändes på begäran gratis och franko från

**Evangeliska
Fosterlands-Stiftelsens
Förlagsexpedition,**
— STOCKHOLM 3. —

Jo då,
visst kan det
tvättas, men
använd då
LUX

LUX

FÖR FINTVÄTT

Den finaste vävnaden och den ömtåligaste färgen kan tvättas med LUX. När man lärt känna LUX, störes aldrig glädjen vid inköp med tanken: "Hur skall det tvättas"?

Läckra blusar, ömtåliga spetsar och voiler, silkesstrumpor och band — allt kan tvättas om och om igen med LUX.

FÖLJ DEN ENKLA BRUKSANVISNINGEN PÅ PAKETET

"The miracle man"

"Den starkaste och mest fängslande film jag någonsin sett!"

(Ur amerikanska fackbladet "Wid's")

PREMIÄR INOM NÄRMASTE DAGARNA
å
PALLADIUM

ENSAMRÄTT:
SKANDINAVISK FILM-CENTRAL
Köpenhamn Stockholm, Kungsgatan 65 Kristiania

Här kommer desserten.
Länge leve
AHLGREN'S
ÄGG-ERSÄTTNING

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

FRÅN NORGE VORO PROFESSOR Muncks döttrar på besök i Köpenhamn. De tre äldsta av dem såg man också hos Hages, och det var alltid olika meningar om, vilken man skulle ge skönhetspriset.

Den äldsta, Nathalie, utmärkte sig i synnerhet för sin bländande hy. Puder och smink användes icke på den tiden av fina damer, och man hade alltså anledning att beundra en hy, som var genomskinlig som vax, röd och vit som den finaste blomman. Dessutom hade hon ett härligt rödbrunt hår, nedkammat över kinderna, som modet var den tiden.

Enligt min smak voro hennes regelbundna drag allt för orörliga. Hönsmålog nästan aldrig, och seglade fram i sin praktfulla baldräkt med säkerheten hos en kunglig fregatt. Hennes något yngre syster Sophie var däremot idel charme och livlighet, medan den tredje system Julie hade en Minervas stolta hållning och plastiskt formade anletsdrag.

Bland de damer, som gjorde mest lycka, voro kompositören Hartmanns två döttrar, Clara och Emma. Clara blev senare gift med musikern Winding och Emma med pastor Wedel i Sölleröd. Båda voro brunetta skönheter; glada, muntra flickor, men Clara hade de allra vackraste ögonen. De voro så mörka och stora, att man tyckte man mycket väl kunde segla runt i dem i en liten båt.

Bolette Puggaard, som ju ännu icke var fullvuxen, var redan mycket vacker, med sitt guldblonda hår i naturliga lockar, hängande mjukt ned emot hennes bländande vita hals. Hennes milda, violblå ögon och kvinnliga väsen gjorde henne också mycket intagande.

Jag kan långt ifrån minnas eller uppräknat alla de vackra damer, som funnos, men skulle man räkna efter den, som hade de flesta buketterna i knäet under kottiljongen, var dock Ville Hage den, som tog priset.

Hon dansade icke, då hennes armar ledo av ett slags lamhet, som kom av en sjukdom i ryggen, som hon länge led av, och hon hade därför båda armarna uppbundna. Men när hon vandrade fram i sin vita sidenklänning, med släp och några orientaliska nålar, prydda med halvmånar, instuckna bland de svarta lockarna, gav man plats för henne som för en drottning.

Under kottiljongen satt hon helt anspråkslös i ett hörn och såg på dansen, men det måtte ha funnits något särskilt magnetiskt i hennes smäktande mörka ögon, ty herrarna fladdrade omkring henne som fjärilar kring ett ljus och överräckte henne hänryckta sina buketter. Hon smålog mot alla, hade ett vänligt ord till alla, men hon brydde sig endast

"Gamle Rosenkilde".

om en — om Peter Heise, som aldrig var med på Hages baler.

Ville Hages halvsyster Hanne (senare Wilhelm Bissens första hustru, som dog i Rom 1863) var icke vacker. Hon hade kloka, livliga ögon och ett ofantligt stort hår (något som utmärkte många av Köpenhamns unga damer i denna period), men hennes underansikte var mindre vackert, då hon hade mycket utstående framtänder, som hindrade henne att riktigt stänga munnen. Så hade hon en förtjusande smärtfigur och dansade bäst i hela Köpenhamn. Dessutom

hade hon en stor talang att teckna och ritade många porträttprofiler av sina syskon och vänner.

Ett porträtt i naturlig storlek (knästycke), som Constantin Hansen har målat av Hanne Hage, är icke så vällyckat.

Michael Wiehe.

Hages tre söner voro ännu icke vuxna, då jag kom med på Hages baler.

Christopher, som föll i kriget mot Tyskland 1864, över vilken Carl Ploug har skrivit en härlig dikt, Johannes, den nuvarande ägaren till Nivergaard och Alfred, ägare till Oremandsgaard.

J. Roed har målat ett utmärkt dubbelpor-trätt av Hages två äldsta söner. Den gången, då det målades, blev det icke så beundrat som t. ex. Marstrands porträtt, men ju längre tiden går, dess mera tillfredsställande förefaller denna porträttbild, så karaktäristisk och sann i återgivandet. Man kan gott ställa det vid sidan av de bästa holländska porträtt.

Fru Hages äldsta dotter Elise blev vid denna tid förlovad med Carl Ploug. Också av henne har Constantin Hansen målat ett porträtt i naturlig storlek (knästycke).

Herrarna på Hages baler voro ju icke fullt så bedårande som damerna, och under min flicktid i Danmark svärmade jag egentligen blott för två (naturligtvis en åt gången).

Det var två sjöofficerare, som båda sågo mycket bra ut och dansade utmärkt. Den ene var en mörk skönhet, en älskvärd, godmodig, rar ung man. Den andre var kanske ännu vackrare; en fulländad gentleman, tyst som tystnaden själv — men jag har alltid haft stora tankar om tysta människor, då jag har trott, att de tänkte mera än de mycket talande.

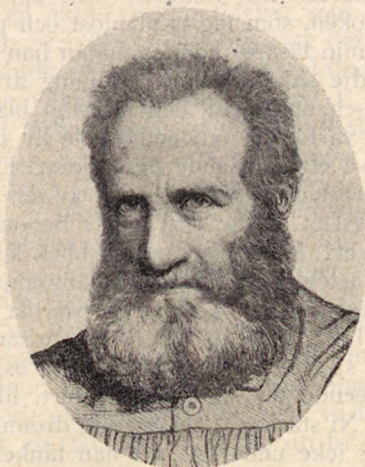
Och så tyckte jag i min ungdom, att sjöofficerare besutto den bästa blandningen av frihet och elegans. Deras liv, som för dem tillsammans med så många olika folk och folkslag, lär dem att kunna umgås med så skilda människor och ger dem en viss kosmopolitisk bildning. Dessutom lära de sig att gå och dansa bra, utan militärisk stelhet, och så äro de genomgående mycket omsorgsfulla med sin person och sin toalett utan att verka snobbar.

Av danska herrar ha de varit de, som mest tilltalat mig och jag såg alltid en av dem på Hages baler.

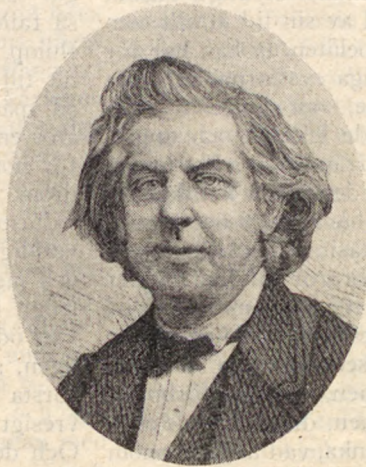
Mycket senare i mitt liv har man sagt mig, att åtminstone en av dem intresserade sig för mig. I så fall dolde han det bra, och det uppstod aldrig någon "flirt" oss emellan.

Emellertid kan man tänka sig, att det var ett festligt ögonblick, när den kyliga luften från den tomma danssalen slog en till mötes, och den lilla orkestern, som var placerad på en estrad, började brusa fram med Gades "Brudevals". Man glömde sin korta klänning och svävade fram på parkettgolvet i armarna på sin utvalde sjöofficer.

Supén serverades för de äldre vid ett långt bord i matsalen. Men för de unga voro en mängd småbord dukade i den långa hallen.

Wilhelm Bissen.

Niels W. Gade.

I. P. E. Hartmann.

P. Skovgaard.

Man kunde sitta sex eller fyra, ja till och med endast två personer vid varje bord. Maten blev buren omkring. Och så utdelades för det mesta tryckta exemplar av en sång, vartill Ploug, Richardt eller en annan hade skrivit orden. Melodien var en välkänd, så att den kunde sjungas av alla, och alla sjöngo den, naturligtvis unisont. Det var icke vidare vackert att höra på, men det var roligt och gemytligt.

Efter supén följde den stormande dansen "tempête", en kontradans, som gick som en flygande vind till en mycket livlig melodi. Jag har aldrig senare sett denna dans utföras, men det har ofta förefallit mig, att järnvägståget spelade melodien, när det klapprade fram.

Utom de dansande var det alltid många berömda personer att iakttaga på avstånd på Hages baler. Först och främst av skådespelare såg man Michael Wiehe och Hoedt. Hoedt hade en viss reserverat förnäm hållning, som icke föreföll alldeles naturlig, men Wiehe var förtjusande att se på, och med minne av alla de aftnar man hade sett honom på scenen stod han för en som ett högre väsen. När man sedan läser hans biografi, skriven av Larsen, förstår man, att man hade anledning att betrakta honom som en sällsynt ideell personlighet.

Av konstnärer såg man Marstrand, Sonne, Skovgaard och Bissen (den äldre).

Marstrand var världsmannen, som var van att röra sig i alla kretsar och alltid hade en svärm av lyssnande och beundrande damer omkring sig. Sonne, som var mycket liten, var den anspråkslösaste människa, man kunde tänka sig. Han var en trofast och beständig vän hos familjen Puggaard, där han kom och gick som om han hörde till familjen. Vid stora festligheter drog han sig tillbaka i ett hörn och talade icke till någon, men när man hälsade på honom, upplystes hans goda, ärliga ansikte av ett glatt leende, som visade hans starka, vita tänder. Senare skall jag tala mera om honom. Nu visar han sig blott i förbigående.

Också Skovgaard och Bissen tycktes icke känna sig vidare hemma på en stor bal. Bissen såg mörk ut och Skovgaard nästan litet förskräckt. Med högt uppdragna ögonbryn och håret klippt i en rak linje över pannan stod han lutad mot en vägg med ett uttryck, som om han önskade, att det hela snart skulle vara väl överståndet.

Både Skovgaard och dekorationsmålaren Hilcker användes mycket av familjerna Hage och Puggaard. Hilcker hade dekorerat många tak och väggar både i Hages vinterhem och på deras landställe, Stokkerup, och han gjorde det mycket vackert, i diskreta, ljusa färger, med dels antika, dels självkomponerade motiv. Vad Skovgaard angår, var det icke blott hans landskap och skisser, som voro mycket efterfrågade, utan man sökte också hans hjälp när det gällde husgeråd och broderier. Hans fru, född Georgia Skov, var en mästarinna i att brodera efter hans tekningar.

Både Hilcker och Skovgaard voro så efter sökta som dekoratörer, att min man på skämt sade: "Man kan inte tänka sig ett nattkärl i Danmark, utan att Hilcker har ritat det och Skovgaard har målat några förtjusande sniglar i botten". — Jag ber om ursäkt för det något drastiska uttrycket.

Kompositörerna Gade och Hartmann såg man också på Hages baler. Hartmann var lång och smärt med slätkammat hår och regelbundna anletsdrag. Han såg ut som en fin engelsman. Jag har aldrig talat med honom.

Gade liknade Mozart. Som bekant skrev Mendelssohn om honom till en vän: "Här har

kommit en ung dansk musiker till Leipzig, som liknar Mozart som ett bär."

Bissens staty på St. Anna-plats liknar honom förresten utmärkt. Jag minns, att han en sådan balafton satt alldeles nära intill de utförande musikanterna och sade: "Här sitter jag och hör på musiken!"

De spelade alldeles utmärkt. Tyvärr minns jag icke anförarens namn.

Då jag några år senare förlovade mig, mötte jag en dag Gade, då jag var ute och promenerade med min fästman. Jag hade en vit hatt på mig, garnerad med en mängd liljekonvaljer.

Gade var mycket älskvärd och livlig, och så sade han med en skålmsk blick på min hatt: "Där har fröken ju ett lusthus så stort, att ni mycket väl kunde sitta och dricka té där med er fästman."

Han var på det hela en humoristisk man och icke blott den stränga kapellmästare, som fick Musikföreningens orkester att spela mästerligt.

Utom konstnärer av alla slag visade sig nästan hela Halliska ministeriet på Hages baler. På den tiden hade ingen tanke på annat än att vara nationell, helst skandinav, och där härskade fred och ingen fara. Man kunde dansa med glädje.

(Forts.)

Vita nätter.

(Ur en drömmares memoarer.)

Av FJODOR DOSTOJEVSKI.

Översättning från ryskan av Ellen Rydelius.

(Forts. fr. n:r 10.)

— NEJ, NEJ NEJ! ABSOLUT INTE! Tala! Nu skall jag icke säga ett ord.

— Jag fortsätter: Nastenka, min vän, det finns en timme av min dag, som jag tycker förfärligt mycket om. Det är just den tiden, då nästan alla arbeten, plikter och skyldigheter upphöra och alla skynda hem för att äta middag och för att vila litet, och då, under vägen uppfinna de andra glada samtalsämnen, som röra kvällen, natten och hela den övriga lediga tiden. Vid denna tid går även vår hjälte — ty tillåt mig, Nastenka att berätta i tredje personen, ty i första personen skäms jag förfärligt att berätta allt detta, — alltså vid denna tid gick även vår hjälte, som icke heller var utan arbete, bland de andra — Men en besynnerlig känsla av belåtenhet leker på hans bleka, liksom något vissna ansikte. Icke utan intresse betraktar han aftonrodnaden, som långsamt slocknar på den kalla Petersburgshimlen. När jag säger betraktar, narras jag: han betraktar den icke, han befinner sig i en kontemplation som han icke kan göra sig reda för, som om han vore trött eller upptagen på samma gång av något annat intressantare ämne, så att han endast flyktigt, nästan ofrivilligt, kan dela med av sin tid åt allt som omger honom. Han är belåten, ty han har för dagen slutat de förtretliga sysslorna, och han är glad som en skolpojke, som släppes ut från skolbänken till de älskade lekarna och upptagen. Titta på honom från sidan, Nastenka. Ni skall strax få se, att den glada känslan redan inverkat lyckligt på hans svaga nerver och sjukligt uppretade fantasi. Nu går han och funderar över något. Ni tror att han tänker på middagen? På kvällen som kommer? Vad betraktar han väl så envist? Männe denne herre med det solida utseendet, som så måleriskt bugade sig för damen, som for förbi honom i den eleganta vagnen, dragen av de eldiga hästarna? Nej, Nastenka, vad angår honom nu alla dessa struntsaker? Han är nu rik genom sitt eget liv, han har liksom plötsligt bli-

vit rik, och det var icke förgäves som den slocknande solens avskedsstråle gnistrade så muntert framför honom och framlockade ur hans värmda hjärta en hel svärm av intryck. Nu märker han knappast vägen, där förut den minsta småsak kunde frappera honom? Nu har "fantasiens gudinna", (ni har väl läst Sjukovski, kära Nastenka) med nyckfull hand börjat träda sin gyllene yarp och utvecklat framför honom mönstren till ett oanat, sällsamt liv, och vem vet, kanske hon med nyckfull hand förflyttat honom till den sjunde kristallhimlen från den förträffliga granittrottoaren, på vilken han går hem till sitt. Försök att hejda honom nu, fråga honom plötsligt: var står han nu, på vilka gator har han gått, och han skall säkert icke komma ihåg något, varken var han gick eller var han stod nu och rodnande av förtret skall han absolut ljuga ihop något för att rädda konvensansen. Det var därför som han ryckte till så häftigt, nästan skrek till och med förskräckelse såg sig omkring, när en mycket vördnadsvärd gammal fru artigt hejdade honom mitt på trottoaren och frågade honom om vägen. Med harmset rynkad panna promenerar han vidare, han märker knappast, att mer än en förbigående ler vid hans åsyn och vänder sig om efter honom, och att en liten flicka, som ängsligt gått ur vägen för honom, brister ut i ett högt skratt, medan hon storögd betraktar hans breda, kontemplativa leende och hans gester. Men samma fantasi grep alltjämt under sin lekfulla flykt både gumman och de nyfikna promenerande och den skrattande flickan och bondgubbarna, som åto kvällsmat på prämarerna i Fontanka (vi anta, att vår hjälte denna gång gick på Fontankas kaj) den vävde ystert in allt och alla i sin väv, som en fluga i en spindelväv. Och med en ny idé gick den besynnerliga kurren hem till sin trösterika kula, han satte sig till bords, han hade för länge sedan ätit middag och vaknade först upp, då den tankfulla och evigt sorgsna Matrjona, som passerar upp honom, redan dukat bort allting från bordet och räckte honom pipan. Han vaknade upp och erinrade sig med förvåning, att han alldeles slutat äta och faktiskt icke märkt hur detta gick till. Det mörknade i rummet, hans hjärta kändes tomt och sorgset, en hel värld av drömmar störtade samman kring honom, störtade samman spårlöst, utan buller och bång, skingrades som en drömsyn, och han mindes icke ens själv vad han fantiserat om. Men en viss dunkel förnimmelse kom hans bröst att värka svagt och bäva, en viss ny önskan kittlade och eggade förföriskt hans fantasi och samman kallade omärkligt en hel svärm av nya hägringar. I det lilla rummet råder tystnad, ensligheten och lättjan smeka inbillningen, den blossar upp helt svagt, den börjar sjuda lätt som vattnet i Matrjonas kaffekittel, där denna sysslar stillsamt i köket bredvid och lagar sitt kaffe. Så flammnar den upp lätt, så faller boken, som tagits planlöst och på en slump, ur min läsares händer, innan han hunnit till tredje sidan. Hans inbillning är åter på spänn och uppeggad, och plötsligt blänker åter en ny värld, ett nytt bedårande liv framför honom i ett glänsande perspektiv. En ny dröm, — ny lycka! En ny dosis av det fina, vällustiga giftet! Ack, vad angår honom det verkliga livet! För hans partiska blick leva ni och jag, Nastenka, så lättjefullt, långsamt och trögt, i hans ögon äro vi så missnöjda med vårt öde, vi plågas så av vårt liv! Och sannerligen, se i själva verket, hur allt hos oss vid första påseende ter sig kallt, dystert, liksom vresigt... Ni stackare! tänker min drömmare. Och det är icke underligt, att han tänker så! Se på dessa trolska drömsyner, som breda ut sig framför honom så bedårande, så yppigt,

Gerda Marcus hemma igen från "Rädda barnen"-arbetet i Österrike.

FÖR EN JOURNALIST STA MÅNGA VÄGAR att utträtta något vid sidan av själva yrkesplikterna öppna: fröken Gerda Marcus har valt det väl största och vackraste fältet: att göra gott. Den ovanliga organisatoriska förmåga, den energi, journalistiska talang och aldrig svikande offervillighet, som hon visat som medarbetare i Svenska Dagbladet, i vilken egenskap hon under "Gerfred Marks" välkända pseudonym samlat in hundratusenden och åter hundratusenden till de fattiga, ordnat filantropiska företag o. s. v., har kommit henne väl till pass i hennes nya, ansvarsfulla befattning som "Rädda barnens" sekreterare, vilken hon sköter vid sidan om sin journalistiska verksamhet. Hon har nu nyligen återvänt från ett par månaders vistelse som "Rädda barnens" ombud i Wien och Budapest, där hon varit med om att ordna det svenska hjälparbetet samt i övrigt studerat förhållandena, samt från Genève, där hon deltagit i de två internationella hjälpkongresserna. På måndagen hade den stockholmska allmänheten tillfälle att i Vetenskapsakademien höra hennes synnerligen intressanta skildring av sina erfarenheter; det är väl bekant, att man också i landsorten livligt önskar få höra henne.

den andres liv? Låg hon icke i sena kvällen, när skilsmässan nalkades, snyftande och sörjande vid hans bröst utan att höra ovädret, som rasade under den mulna himlen, utan att höra vinden, som ryckte bort och slet loss tårarna ur hennes svarta ögonfransar? Måne allt detta var en dröm: denna trista, försummade och vilda trädgård med gångstigarna igenvuxna av mossor, den ensliga, dystra trädgården, där de så ofta gingo på tu man hand, där de hoppades, sörjde, älskade, där de älskade varandra så länge, "så länge och ömt". Och detta besynnerliga, patriarkaliska hus, där hon levde så länge ensam och sorgsen tillsammans med sin gamle, dystre, ständigt tystlätne och gallsjuka man, som skrämt dem, så att de voro skygga som barn, där de sorgset och ängsligt dolde sin kärlek för varandra? Hur de pinades, hur de ängslades, hur oskyldig, hur ren var icke deras kärlek och (naturligtvis, Nastenka!) huru elaka voro icke människorna? Och min Gud, mötte han henne icke sedan fjärran från hemlandets stränder, under en främmande, sydländskt varm himmel, i den gudomliga eviga staden, i balens glans, under musikens larm, i ett palazzo, (det måste absolut vara ett palazzo), badande i ett hav av ljus, på denna balkong, omslingrad av myrten och rosor, där hon, så snart hon kände igen honom, hastigt tog av sig masken och viskade: "Jag är fri!" Därifrån kastade hon sig i hans armar, och med ett rop av hänförelse tryckte de sig intill varandra, de glömde ögonblickligen både sorg och skilsmässa och alla lidanden och det dystra huset och den gamle mannen, och den mörka trädgården i det avlägsna hemlandet, och bänken, där hon efter den sista lidelsefulla kyssen slet sig ur hans av förtvivlans smärta stelade armar ... Åh, medgiv,

Nastenka, att man far upp, man blir förlägen och rodnar som en skolpojke, som just stoppat i fickan äpplet han stulit i grannens trädgård, när någon lång robust pojke, en pratmakare och lustigkurre, er objudne vän öppnar er dörr och skriker som om ingenting passerat: "Vet du, käre vän, jag kommer direkt från Pavlovsk:* Min Gud! Den gamle greven är död, det randas en utsäglig lycka, — och så kommer folk farande från Pavlovsk!

Jag tystnade plötsligt, när jag slutat mina patetiska utrop. Jag minns, att jag hade en förfärlig lust att tvinga mig att brista i skratt, ty jag kände redan, att en liten fientlig djävul började röra sig inom mig, att min strupe började sammanpressas, det ryckte i hakan och mina ögon blevo allt fuktigare. Jag väntade att Nastenka, som lyssnade på mig och öppnat sina kloka ögon, skulle börja skratta sitt barnsliga och muntra skratt. Och jag ångrade redan, att jag gått för långt, att jag förgäves berättat det som så länge brusat i mitt hjärta, vilket jag kunde tala om som om jag läst upp det ur en bok, ty jag hade redan länge förberett en dom över mig själv, och nu hade jag ej kunnat avhålla mig från att läsa upp den, fast, det måste jag erkänna, jag icke väntat, att hon skulle förstå den. Men till min förvåning satt hon tyst, väntade en stund, tryckte lätt min hand och frågade med ett visst blygt deltagande:

— Har ni verkligen levat så hela ert liv?

— Ja, hela mitt liv, Nastenka, — svarade jag, — hela livet och jag tror, jag skall sluta så!

— Nej, det går icke an, — sade hon oroligt, — det får icke bli så, det är ju alldeles som om jag skulle tillbringa hela mitt liv bredvid mormor! Hör ni, vet ni, att det icke alls är bra att leva så?

— Ja, Nastenka, jag vet det, — utropade jag utan att längre hålla min känsla tillbaka. — Och nu vet jag bättre än någonsin, att jag onödigt förspillt alla mina bästa år! Nu vet jag detta, och detta medvetande plågar mig mera nu, ty Gud själv har sänt er, min goda ängel, för att säga mig detta och bevisa detta. Nu när jag sitter här bredvid er, och talar med er, förefaller det mig så besynnerligt att tänka på framtiden, ty i framtiden blir det åter ensamhet, åter detta inestängda onyttiga liv, och vad skall jag drömma om, då jag i vaket tillstånd varit så lycklig vid er sida! O, var välsignad, ni kära flicka, för att ni icke i första ögonblicket stötte bort mig, för att jag kan säga, att jag levat åtminstone två kvällar av mitt liv!

— Ack nej, nej! — utropade Nastenka, och tårar glänste i hennes ögon, — nej, så får det icke bli vidare, vi skola icke skiljas så! Vad är väl två kvällar?

— Ack, Nastenka, Nastenka! Vet ni, att ni för lång tid försonat mig med mig själv? Vet ni, att jag icke mera skall tänka så illa om mig själv som jag gjort vissa stunder? Vet ni, att jag kanske icke mer skall sörja över att jag begått ett brott och en synd i mitt liv, ty är väl ett sådant liv brott och synd? Och tro icke, att jag överdriver, för Guds skull tro icke detta, Nastenka, ty ibland får jag stunder av ett sådant tungsinne, ett sådant svärmod ... Ty jag tycker i sådana ögonblick, att jag aldrig skall bli i stånd att börja leva det verkliga livet, därför att jag redan funnit, att jag förlorat all känsla, allt väderkorn för det verkliga livet, det levande, jag har slutligen förbannat mig själv, ty efter mina fantastiska nätter får jag stunder av nykterhet, som äro förfärliga! Bland annat märker man, hur människoskaran runt omkring larmar och kretsar i livsvirveln, man märker, man ser,

så vårdslöst och ymnigt till en sådan trolsk, livfull tavla, där naturligtvis han själv, vår drömmare, i egen dyrbar person står i främsta planet som huvudperson. Se, vilka växlande händelser, vilken oändlig svärm av hänfödda drömmar! Ni frågar kanske vad han drömmar om? Varför frågar ni detta? Jo, om allt, ... om en roll som poet, först icke erkänd, sedan lagerkrönt, om en vänskap med Hoffmann, om Bartolomeinatten, om Diana Vernon, om hjälterollen vid Kasans erövring av tsar Ivan Vasiljevitch, om Clara Mowbray*, Effie Deans, om prelaternas församling och Huss inför dem, om de dödas uppståndelse i Robert (minns ni musiken? Den luktar kyrkogård!), om Minna och Brenda, om slaget vid Beresina, om uppläsning av ett poem hos grevinnan X, om Danton, om Kleopatra e i suoi amanti, om stugan i Kolomna, Pusjkins bekanta dikt, om hans egen lilla vrå och bredvid honom en kär varelse, som lyssnar till honom i vinterkvällen med den lilla munnen halvöppen och ögonen uppspärade, såsom ni nu lyssnar på mig, min lilla ängel.

• Nej, Nastenka, vad betyder väl för honom, den svärmiske lättingen, detta andra liv, som vi båda så gärna vilja leva? Han tror, att detta är ett fattigt, ömkligt liv och han förutsätter icke, att kanske skall en gång även för honom slå den trista timme, då han för en enda dag av detta ömkliga liv skulle ge alla sina fantastiska år, och till på köpet icke ge dem för glädje, icke för lycka, han ville icke välja i denna stund av sorg, ånger och ohejdad smärta. Men ännu så länge har den icke randats, denna ödesdigra stund, — han önskar ingenting, ty han står över önskingarna, han har allt, han är övermått, ty han är själv sitt livs konstnär och skapar det åt sig varje timme efter en ny nyck. Och den skapas ju så lätt, så naturligt, denna fantastiska sagovärld! Liksom om allt detta faktiskt icke vore en hägring! Sannerligen, jag är ibland redo att tro, att hela detta liv icke är en sinnenas rening, en gyckelbild, ett inbillningens bedrägeri utan att detta faktiskt är något verkligt existerande! Säg, Nastenka, varför hämmas andedräkten i sådana ögonblick? Vad är det som genom något trolleri, genom någon okänd nyck, kommer pulsen att ökas, tårarna att strömma ur drömmarens ögon, vad kommer hans bleka, fuktiga kinder att bränna och fyller hela hans varelse med en sådan obestridlig tröst? Varför förflyta långa, sömnlösa nätter som ett ögonblick i outtömlig munterhet och glädje, och när morgonrodnaden med sina rosenfärgade strålar glänser in genom fönstren och gryningen lyser upp det dystra rummet med sitt osäkra, fantastiska ljus såsom hos oss i Petersburg, varför kastar sig då vår drömmare, trött och utpinad, på sängen och somnar med sin sjukligt uppskakade själ vanmäktigt av hänförelse och med en så pinsamt ljuv sveda i hjärtat? Ja, Nastenka, man misstar sig, och ofrivilligt tror man i sin obekantskap, att det är en äkta, verklig lidelse, som upprör hans själ, ofrivilligt tror man, att det finns något levande, påtagligt i hans ofrukbara drömmar! Och vilket bedrägeri, nu har t. ex. kärleken fått insteg i hans bröst med all sin outtömliga glädje, med alla sina plågsamma lidanden ... Se bara på honom och övertyga er! Tror ni när ni ser på honom, kära Nastenka, att han verkligen aldrig känt henne, som han älskade så högt i sitt extatiska svärmeri? Måne han endast skådat henne i de förtrollande drömsynerna och har han blott drömt denna lidelse? Gingo de verkligen icke hand i hand under så många år av sitt liv — ensamma, på tu man hand, obekymrade om hela världen och var och en flåtande sin värld, sitt liv samman med

* I likhet med Minna och Brenda hjältinnor i Walter Scotts romaner.

* En by utanför Petersburg.

Nytt kvartal stundar,

varför ärade kvartalsprenumeranter erinras om abonnemangets omedelbara förnyande för undvikande av avbrott i expeditionen.

hur människorna leva, leva i verkligheten, man ser, att livet icke är dem förbjudet, att deras liv icke skingras som en dröm, som en vision, att deras liv ständigt förnyas under evig förnyring och ingen enda timma därav är lik den andra, medan den skrämde fantasien är sorgsen och gement enformig, en slav under skuggan, under tanken, en slav under det första molnet, som hastigt skymmer solen och kommer det äkta Petersburgshjärtat att sammanprässas av vemod, detta hjärta, som sätter ett sådant värde på sin sol. Och hurudan är väl fantasien i svärmod! Man märker, att den till sist blivit trött, att denna outömliga fantasi uttömmar sig i evig spänning, ty man hämtar ju nytt liv och ny kraft ur sina forna ideal: de krossas till stoft, till spillror. Lever man icke något annat liv, måste man bygga upp ett ur dessa spillror. Och likväl är det något annat själen begär och vill! Och förgäves gräver drömmaren i sina gamla fantasier, han letar i denna aska efter åtminstone en liten gnista för att blåsa eld i den och vid den förnyade elden värma sitt kalla hjärta och på nytt återuppväcka inom sig allt det som förr var så kärt, allt det som rörde hjärtat, som kom blodet att sjuda, som lockade tårar ur ögonen och var så yppigt bedrägligt? Vet ni, Nastenka, vart-hän jag kommit? Vet ni, att jag är tvungen, att fira årsdagen av mina sensationer, årsdagen av det som fordom var mig så kärt men som aldrig hänt i verkligheten, — därför att detta jubileum firas alltjämt i samma dumma, ofruktbara drömmier, — och jag måste göra detta därför att icke ens dessa dumma drömmar existera längre, de kunna icke mer genomlevas på nytt: ty även drömmar vara ju bara en tid! Vet ni, att jag nu tycker om att erinra mig och vid vissa tider besöka de platser, där jag en gång varit lycklig på mitt sätt, jag älskar att bygga upp mitt nuvarande liv i stil med det oåterkalleligt förflutna, och ofta irrar jag som en skugga, utan tvång och utan mål, trist och sorgsen, omkring på Petersburgs gator och gränder. Vilka minnen överallt! Jag minns t. ex. att just här strövade jag omkring för precis ett år sedan, just vid denna timme, på denna samma trottoar, lika ensam, lika sorgsen som nu! Och jag kommer ihåg att även då voro drömmarna sorgsna, och fastän man icke kände sig lättare till mods förr, så kändes det dock både lättare och lugnare att leva, då fanns icke dessa svarta tankar, som nu haka sig fast vid mig, då funnos icke dessa samvetsqual, dessa mörka, dystra samvetsqual, som nu icke lämna mig ro varken natt eller dag. Och du frågar dig: var äro dina drömmar, och du skakar på huvudet och säger: så snabbt åren flyga! Och åter frågar du dig: vad har du gjort med dina år? Var har du begravt din bästa tid? Har du levat, eller ej? Se, säger du dig själv, se hur kallt det blir i världen. Så gå ännu några år, och efter dem kommer den dystra ensamheten, den darrande ålderdomen kommer med kryckan, och efter den vemod och saknad. Din fantastiska värld bleknar bort, dina drömmar stelna, de vissna och skingras som de gula bladen på träden... O, Nastenka! Det blir dock sorg-

ligt att bli ensam, alldeles ensam och icke ens ha någon att sakna... ingenting, alls intet... ty allt som man förlorat, allt detta, alltsammans var intet, en dum rund nolla, det var bara en fantasi!

— Seså, narra mig icke att gråta mera! — sade Nastenka och torkade bort en tår, som rann ur hennes öga. — Nu är det slut! Nu skola vi vara två, vad som nu än händer, skola vi aldrig skiljas! Hör på mig. Jag är en enkel flicka, jag har icke fått någon uppfostran, fastän mormor höll lärare åt mig. Men jag förstår er verkligen, ty allt vad ni nu berättade mig har jag själv genomlevat, när mormor satte fast mig vid sin klänning

Scener ur filmen "Mirakelmannen", som får sin premiär på Palladium den 22 dennes.

med en knappål. Jag skulle naturligtvis icke ha berättat det så vackert som ni gjorde, jag har ingen bildning — tillade hon blygt, ty hon kände alltjämt en viss vördnad för mitt patetiska tal och mitt högstämda språk, — Men jag är mycket glad, att ni fullständigt anförtrött er åt mig. Nu känner jag er, jag känner er fullständigt, helt och hållet. Och vet ni vad? Jag vill berätta min historia också, alltsammans utan att dölja något, och efteråt skall ni ge mig ett råd. Ni är en mycket klok man! Vill ni lova mig att ni ger mig detta råd?

— Ack, Nastenka, — svarade jag — jag har visserligen aldrig varit rådgivare, ännu mindre en klok rådgivare, men nu ser jag, att om vi alltid skola leva så, så blir detta mycket klokt, och var och en skall ge den andre en myckenhet kloka råd! Nå, lilla söta Nastenka, vad vill ni ha för råd? Säg mig det rent ut: jag är nu så glad och lycklig, så djärv och klok, att jag icke skall bli er svarat skyldig.

— Nej, nej! avbröt Nastenka och brast i skratt. — Jag behöver icke något klokt råd, jag behöver ett hjärtligt, broderligt råd, som om ni redan älskat mig hela ert liv!

— Gärna det, Nastenka! — ropade jag hänförd, — och om jag också älskat er i tjugo år, så kunde jag icke älskat er högre än nu!

— Er hand på det! — sade Nastenka.

— Här är den! — svarade jag och räckte henne min hand.

— Låt oss alltså börja min historia.

NASTENKAS HISTORIA.

— ... Hälften av historien vet ni redan, jag menar ni vet, att jag har en gammal mormor...

— Om den andra hälften är lika kort som denna, — avbröt jag skrattande.

— Var tyst och hör på. Först och främst ett villkor: ni får icke avbryta mig, annars blir jag förvirrad. Seså, hör nu lugnt på.

— Jag har en gammal mormor. Jag kom till henne redan som liten flicka, därför att mina föräldrar dogo. Det är troligt, att mormor var rikare förr, ty även nu minns hon bättre dagar. Hon lärde mig franska och anställde sedan en lärare åt mig. När jag var femton år (nu är jag sjutton), avslutades min uppfostran. Det var vid denna tid jag gjorde någon odygd, vad det var, skall jag icke säga, låt det vara nog sagt, att det var en obetydlig handling. Men mormor kallade en morgon in mig och sade, att eftersom hon var blind, kunde hon icke se efter mig, och så tog hon en knappål och satte fast sin klänning vid min och sade, att så skulle vi sitta hela livet, om jag inte blev bättre förstås. Med ett ord, den första tiden var det omöjligt att komma därifrån: om jag arbetade, läste, lärde mina läxor, allt måste ske bredvid mormor. Jag försökte en gång bruka list och övertalade Tekla att sätta sig i mitt ställe. Tekla är vår jungfru — hon är dövd. Tekla satte sig i mitt ställe, mormor hade just då somnat i länstolen, och jag gick bort till en väninna i närheten.

(Forts.)